

Dominik B u d s k ý

METROPOLITNÍ KAPITULA PRAŽSKÁ JAKO DVŮR V MALÉM

Kariéra a vztahy v prostředí kapituly v letech 1378–1390

Studie zabývající se kariérami vybraného vzorku kanovníků Metropolitní kapituly pražské a jejich vztahy ke dvorům světských i církevních potentátů poněkud vybočuje ze základního tématu kolokvia. Přesto může vést k poznání mechanismů, které fungovaly mezi jednotlivými významnými činiteli a jejich familiáři. Metropolitní kapitulou je z tohoto důvodu možné chápat nikoliv jako dvůr sám o sobě, ale jako určitý cíl snah a kariérních tužeb příslušníků dvorů světských i církevních činitelů.¹⁾

V období, jež je předmětem našeho zájmu, prošlo kapitulou několik desítek osob. Jen malou část z nich je možné považovat za pretendenty podporované různými dvory či vlivnými osobnostmi, díky nimž také získali kanonikát a prebendu, o kterou především šlo, ať už byla přímluva vyjádřena explicitně, nebo ji můžeme s velkou mírou pravděpodobnosti vyvozovat z kariérního postupu dané osoby.²⁾ Z celkového počtu 65 osob, které se v daném období vyskytly v prostředí kapituly, bylo vybráno 16 osobností, ve snaze je co nejpodrobněji prosopograficky popsat, určit dvůr s nímž byli ve spojení, jejich přímluvce – patrona³⁾ a osvětlit samotný mecha-

---

¹⁾ Studie vychází z diplomové práce autora, Kanovníci Metropolitní kapituly pražské 1378–1390, obhájené v květnu 2006 na katedře Pomocných věd historických a archivního studia FF UK, Praha 2006.

²⁾ Viz níže v pasáži pojednávající o provizních listinách.

³⁾ Pojmu *patron* užíváno dále vždy ve významu přímluvce.

nismus „protekce“ ve vztahu k papežské kurii i místním církevním hodnostářům.⁴⁾ Kromě toho si u vybraného vzorku osob všímám také jejich hmotného zabezpečení v kapitule, úrovně vzdělání, včetně určení sociálního původu.⁵⁾

Kanonikát a prebenda metropolitní kapituly představovaly obstojné hmotné zajištění klerika, navíc nekurátní a tedy bylo možné opatřit si k němu ještě jedno beneficium kurátní či získat některou z dignit, úradů či funkcí v kapitule samotné. Zde je však třeba důrazně poukázat na rozdíl v hmotném zajištění mezi kanovníky prebendátními a neprebendátními. Zatímco prebendátní kanovníci měli zajištěn stálý příjem z výnosů své prebendy, který pobírali v plné výši, neprebendátní kanovníci mohli pobírat jen tzv. porce,⁶⁾ tj. platby za osobní účast při mších a dalších pobožnostech nebo mohli získat obedienci – částečný výnos z některého kapitulního majetku přičemž z výsledků dosavadního bádání vyplývá, že hranice mezi prebendou a obediencí nebyla v pramenech přesně rozlišována.⁷⁾ Pozice kanovníků bez prebendy byla navíc neplnoprávná, jak vyplývá z ustanovení děkana kapituly Hynka z 5. března 1377 potvrzeného arcibiskupem Janem.⁸⁾

Následkem těchto výhod nastal velký zájem o členství v kapitule, jež bylo poměrně prestižní záležitostí a na jehož získání mohl běžný klerik jen sotva pomyslet.⁹⁾ Takový zájem o kanonikát a především prebendu kostela pražského mohla

⁴⁾ Jsem si vědom, jak ošidné je použití moderního termínu k vyjádření historické skutečnosti. Přesto ho, z nedostatku vhodnějšího výrazu, alespoň místy užívám.

⁵⁾ Základním pramenem je kodex XIII. z archivu Metropolitní kapituly pražské, nyní uložený v Archivu Pražského hradu. Za zapůjčení fotokopii rukopisu ze sbírky HIÚ AV ČR děkuji PhDr. Evě Doležalové, Ph.D.; jako srovnávací pramen pak kromě jiných edic slouží V. svazek edice Monumenta Vaticana, in: Monumenta Vaticana res gestas Bohemicas illustrantia V., Acta Urbani VI. et Bonifatii IX., K. KROFTA (ed.), Praha 1903–1905.

⁶⁾ Několik statutů a nařízení arcibiskupů pražských Arnošta a Jana I. (1355–1377), F. MENČÍK (ed.), Praha 1882, s. 18–19 (zde speciálně děkanské porce) a s. 24–25. Podrobné záznamy o vyplácení porcí se nalézají v rkp. XXVII/1.

⁷⁾ Zde vycházím především z výsledků diplomové práce kolegyně PhDr. M. Maříkové na téma kapitulního hospodářství. Zásadní rozdíl přitom spočívá v tom, že prebendu mohl každý kanovník vlastnit pouze jednu, zatímco obediencie bylo možné kumulovat, i když to statuta kritizovala a omezovala (viz F. MENČÍK, Několik statutů, s. 25; opravy a doplňky statutů a doplňky statutů kostela pražského učiněné od arcibiskupa Wolframa, J. EMLER (ed.), Věstník Královské české společnosti nauk 1889, s. 301).

⁸⁾ Archiv pražské metropolitní kapituly I (–1419), Katalog listin a listů, J. ERŠIL – J. PRAŽÁK (edd.), Praha 1956, s. 124, č. 438, neprebendátní kanovníci nemají hlas v kapitule a při bohoslužbách musí stát až za lavicemi sedících prebendátních kanovníků.

⁹⁾ Dle prosopografického seznamu se dosti jasně ukazuje, že kanovníci Metropolitní kapituly měli poměrně vyhraněný původ – ve velké většině šlechtický či měšťanský. Další výlučnost

kapitula uspokojit jen stěží. Papežská kurie, jež se původně snažila centralizací agendy udělování beneficií zamezit tomu, aby se na církevní funkce nedostávaly nevhodné osoby, zasahovala do udělování kanonikátů svými provizními listinami s tím, že v době pokročilého středověku původně dobře myšlený a reformní prvek této snahy již zcela vymizel.¹⁰⁾ Dle mého názoru už tato samotná situace je ideálním prostředím pro zasahování mocných přímluvců ve prospěch jejich klientů. Uchazeč o kanonikát získal za poplatek provizní listinu¹¹⁾ od samotného papeže, často na prosbu mocného přímluvce¹²⁾ a jako takový měl přednost před ostatními uchazeči. Papežský provizní systém tak zároveň umožnil světským patronům rozšířit svůj vliv a zasahovat svými přímluvami do obsazování kanonikátů v kapitule s původní kolací arcibiskupa, což je situace sama o sobě značně paradoxní. Pro sledované období platí teze, že počínaje pontifikátem Řehoře XI. dochází k masivnějšímu přílivu papežských provizí ke kapitule, za Urbana VI.¹³⁾ tento trend vlivem schizmatu posiluje, až posléze za Bonifáce IX. se provize stávají zdaleka nejčastějším prostředkem k získání kanonikátu.¹⁴⁾ Arcibiskup pražský mohl na základě privilegia¹⁵⁾ Urbana VI. obsazovat

---

se projevuje v oblasti vzdělání a dosažených gradů. Mezi běžným klérem jistě nebylo mnoho osob např. s bakalářským či mistrovským gradem teologie nebo s doktorátem dekretů.

¹⁰⁾ K systému papežských provizí a jejich vlivu a uplatňování v českých zemích, viz blíže: J. ERŠIL, Správní a finanční vztahy avignonského papežství k českým zemím ve třetí čtvrtině 14. století, Rozpravy ČSAV 69, 10, 1959; řadu termínů vysvětluje rovněž K. KROFTA, Kurie a církevní správa zemí českých v době předhusitské, Český časopis historický X 1904, s. 15–36, 125–152, 249–275, 373–391; XII 1906, s. 7–34, 178–191, 274–298, 426–446; XIV 1908, s. 18–34, 172–196, 273–287, 416–435.

¹¹⁾ Tyto provizní listiny se odlišují dle toho, co všechno svým příjemcům poskytují. V nejjednodušším případě je to *provisio sub expectatione prebendae* tzn. uchazeč obdrží kanonikát, ale prebendu získává až po jejím uvolnění (obvykle smrtí některého z kanovníků, popř. suspendováním apod.). Dalším typem je provize vystavená na konkrétní, již uprázdněnou prebendu (např. po exkomunikovaném děkanovi Hynkovi Klukovi), poměrně vzácněji se vyskytuje i *provisio sub expectatione dignitatis, personatus vel officii* tedy provize vystavená na některou z dignit či úradů v kapitule, až se uprázdní. Z hlediska diplomatického popisuje vydávání provizí a exekutorských listin K. KROFTA, Kurie a církevní správa, s. 286 a o něco podrobněji J. ERŠIL, Správní a finanční vztahy, s. 51.

¹²⁾ Takové provize obsahují obvykle doložku (*ex consideratione XY*).

¹³⁾ Podle K. KROFTA, Kurie a církevní správa, s. 429, vydal Urban VI. za 11 let svého pontifikátu celkem 27 provizí na kanonikát Metropolitní kapituly.

¹⁴⁾ Viz též J. ERŠIL, Správní a finanční vztahy, s. 69.

¹⁵⁾ Regesta Bohemiae et Moraviae aetatis Venceslai IV., I. Fontes Archivi capituli metropolitani ecclesiae Pragensis 1–7, V. JENŠOVSKÁ (ed.), Praha 1967–1981, s. 120, č. 473.

pouhá dvě místa v kapitule s očekáváním prebendy a další dvě místa spojená s dignitou či úřadem.¹⁶⁾

V následujícím výkladu se zaměříme především na prebendátní kanovníky,¹⁷⁾ kteří měli navíc dle statut možnost během svého působení u kapituly provést jedenkrát tzv. opci a o něco vylepšit své hmotné zabezpečení, pokud nebyli spokojeni s výnosem své dosavadní prebendy.¹⁸⁾ Snahou každého kanovnického kandidáta „s vlivným pozadím“ bylo získat kanonikát s prebendou, ať již ihned nebo získat prebendu event. dostatečný počet obediencí, brzy po dosažení samotného kanonikátu. Pokud se mu dlouhodoběji nedařilo žádnou prebendu získat, řešil to obvykle provizí na kanonikát v nějaké jiné kapitule v českých zemích či v zahraničí. U některých osob je tak doložena souběžná provizně – prebendátní snaha u tří i čtyř různých kapitul najednou.¹⁹⁾ Provize bývaly obvykle v klauzuli *non obstantibus* formulované tak, že nařizovaly dané osobě vzdát se ostatních nadpočetných kanonikátů bez prebendy nebo i dalších beneficíí²⁰⁾ až v okamžiku získání prebendy u některého z nich.²¹⁾

Ještě než budou probrány konkrétní přímluvy u jednotlivých osob, je třeba definovat daný termín při vydávání provizních listin a získávání kanovnické prebendy. Na jedné straně sice platí, že vydávání provizí bylo výlučně v kompetenci papežské kanceláře, která tyto specifické písemnosti za poplatek vystavovala při-

---

¹⁶⁾ Tzn. *auctoritate ordinaria*, zatímco uchazeči s provizí kanonikát obdrželi *auctoritate papali*.

¹⁷⁾ J. ERŠIL, Správní a finanční vztahy, s. 62, napočítal pro dobu Karla IV. u kapituly celkem 32 prebend a 2 prebendy poloviční.

¹⁸⁾ A. PODLAHA, Statuta Metropolitanae ecclesiae Pragensis anno 1350 conscripta, Praha 1905, s. 24–26.

¹⁹⁾ Např. Jan z Prusnice, Petr ze Všerub aj. mnohoobročníci.

²⁰⁾ Např. tzv. věčného vikářství probošta pražského, což byl případ Petra ze Všerub a Mikuláše Puchníka.

²¹⁾ Zde je třeba zmínit základní pravidlo o neslučitelnosti beneficíí, které *de facto* jako jediné alespoň částečně omezovalo kleriky – mnohoobročníky, byť bylo možné získat dispens i od tohoto předpisu (viz biogram Jana z Malesice). V zásadě platí, že jedna osoba může držet jedno beneficium nekurátní a jedno kurátní popř. dvě event. i více beneficíí nekurátních tedy např. kanonikát a farní kostel nebo kanonikát a děkanství v kapitule nebo kanonikát a oltářnictví apod. Navíc platilo ustanovení Urbana V. z 30. května 1365 (viz J. ERŠIL – J. PRAŽÁK, Katalog č. 363, s. 105) a Řehoře XI. (Monumenta Vaticana res gestas Bohemias illustrantia IV., Acta Gregorii XI., K. STLOUKAL (ed.), Praha 1949–1953, s. 547), aby žádná osoba nedržela dva různé kanonikáty nacházející se ve městech pražských (tedy např. kanonikát metropolitní kapituly a u sv. Jiljí či Apolináře popř. na Vyšehradě). Proti tomuto ustanovení bylo možné získat za nástupců Urbana V. a Řehoře XI. absoluci, což se také poměrně hojně dalo (např. u Odolena Bonce, viz biogram).

slušným žadatelům, ať se již dostavili osobně či za sebe poslali svého prokurátora.²²⁾ Na druhé straně však platí i to, že v mnoha vydaných provizích nalezneme klauzuli (*ex consideratione XY*), která dle mého názoru dosti jasně vypovídá o vztahu mezi providovaným klerikem a osobou, jež se přimlouvá za vydání provize. Vedle toho lze u některých osob hypoteticky vyvozovat přimluvu, a to především na základě jejich předchozí kariéry a předpokládaným kontaktům a vztahům. Velmi markantní jsou případy, kdy se obsazení kanonikátu dalo *auctoritate ordinaria*, tedy z moci arcibiskupa pražského. Vzhledem k tomu, že arcibiskup mohl obsazovat pouze dva respektive čtyři kanonikáty, jeho sympatie na jedné straně a osobní schopnosti daného klerika na straně druhé zde vystupují na povrch poměrně jasně.

Přimluvy můžeme dále pro větší přehlednost rozdělit do dvou věcných hledisek a několika (místních) okruhů. Věcným hlediskem přitom rozumím motiv patrona, který prosazuje svého klienta. Obvykle se jedná buď o motiv na základě příbuzenství, kdy patron prosazuje přímého člena rodiny nebo i vzdálenějšího příbuzného, a to pouze na základě příbuzenství bez jakýchkoliv dalších konotací. Druhým věcným hlediskem bývá přimluva motivovaná činností dané osoby jakožto familiáře patrona.²³⁾ Tato činnost může mít rozmanité podoby od úředního působení v nějaké funkci, přes vystupování v diplomatických službách až po vykonávání služeb osobního lékaře. Toto druhé věcné hledisko lze pak ještě, v případě mého vzorku, rozdělit do tří místních okruhů podle toho, kde protěžované osoby působily, resp. odkud vyšly.

Na prvním místě stojí papežský dvůr, kde tyto osobnosti působily především v různých úředních funkcích (sekretář, písař, abreviátor, korektor). Takovým uchazečům bývala obvykle vydána provize na konkrétní a již uprázdněný kanonikát včetně prebendy, zatímco ostatní uchazeči mající pouhé expektance resp. *provisiones sub expectatione prebendae*, museli na svoji prebendu čekat. Řada z nich ji však

---

²²⁾ Termín *procurator* si v tomto případě zaslouží podrobnější jazykové upřesnění. Základním významem slova je plnomocník – právní zástupce jiné osoby, ať již při jednání u kurie či na domácí scéně, např. u soudu generálního vikáře. Prokurátor však může být i plnomocníkem – poslem, který doručuje určité písemnosti, peněžní obnosy (např. pro papežskou komoru) apod. Ještě jiný význam má slovo prokurátor ve statutech, kde se praví, že každý kanovník Metropolitní kapituly má povinnost ustanovit prokurátora v případě své nepřítomnosti. Tento prokurátor pak spravuje výnosy z příslušné prebendy a je povinen vykonávat všechny úkoly sídelního kanovníka, v případě účasti na mších a dalších pobožnostech pobírá porce a skládá účty ze svého hospodaření (viz F. MENČÍK, Několik statutů, s. 25–26 a podrobněji J. EMLER, Opravy a doplňky statutů, s. 305).

²³⁾ Termín *familiaris (amicus)* znamenal původně v antické latině blízkého tzn. rodinného přítele, tedy člověka patřícího takřka do rodiny, někdy i adoptovaného dle římského práva. Ve středověké latině se pak význam termínu rozšiřuje na všechny osoby vyskytující se v okruhu jakéhokoliv světského či duchovního potentáta, které požívají jeho důvěry, patří k jeho dvoru či zastávají různé úřady nebo funkce, ať už čestné nebo s faktickým výkonem nějakých povinností.

nezískala vůbec. Druhým okruhem, odkud vycházely protěžované osoby, jsou panovnícké dvory Karla IV. a Václava IV. a rovněž dvory jejich manželek, především císařovny Alžběty a královny Johany. Zde kromě úřednického působení a prokazování diplomatických služeb vystupuje jako motivační faktor patrona do popředí také služba osobního lékaře, zastávaná providovaným klerikem. Třetím a v případě tohoto výzkumu i posledním okruhem je pak arcibiskup pražský. Vedle již vyjmenovaných okruhů si lze představit i řadu dalších (šlechtické rody, opati apod.), ze kterých mohli noví kanovníci vycházet. Ve vybraném vzorku se však nijak neprojevují. Zásadně je nutné podotknout, že nastíněné rozdělení si rozhodně neklade ambici být nějakým axiomem už proto, že na základě mnou zkoumaného vzorku osob – kanovníků se ukázalo, že zde existuje celá řada přechodných či smíšených typů a motivů přímluv.

K bližšímu poznání vztahů mezi kanovníky a jejich patrony napomůže i stručné popsání jednotlivých osob z vybraného vzorku. Na prvním místě uvádím kanovníky, kteří byli podporováni samotnou papežskou kurií. Nejvýznamnější osobností této skupiny je bezesporu Petr ze Všerub. Tento původem pravděpodobně nižší šlechtic se během svého života stal významným papežským úředníkem, diplomatem ve službách kurie i Václava IV. a významným mnohoobročníkem. U kurie je doložen jako sekretář, písař listin a jejich korektor. Jeho dobrou pozici u papežského dvora ilustruje řada vydaných privilegií²⁴⁾ i udělovaných beneficií.²⁵⁾ Na domácím poli je doložen jako kaplan Václava IV. a člen prestižního bratrstva Obruče a kladiva složeného převážně z Václavovi blízkých osob i jako jeho posel v diplomatických službách. Osobnost Petra ze Všerub by si bezesporu zasloužila zcela samostatné pojednání, což však není účelem této práce.²⁶⁾

Jako *familiaris Petri de Wsserub* je označen další z této skupiny Jan z Malesice. V tomto případě se pravděpodobně jedná o klientelistický vztah mezi oběma kleriky.²⁷⁾ Zde je nutné si všimnout i toho, že obě osoby pochází z lokalit ležících nedaleko od sebe a jsou původem z nižší šlechty, kromě toho se z pramenů zdá, že i u kurie pobývali společně. Jan z Malesice prožil svoji kariéru částečně ve stínu Petrově. Stejně jako Petr působil u kurie ve funkci sekretáře i písaře, získal

---

²⁴⁾ Např. dispens kvůli tělesnému postižení, právo učinit závěť, pobírat roční dávky od osob v jejichž prospěch se vzdá svých neslučitelných beneficií, viz biogram.

²⁵⁾ Věčné vikářství probošta pražského, kanonikáty vyšehradský, v Mohuči a v Olomouci.

²⁶⁾ Patřil do okruhu *dvorských kleriků*, panovníkových oblíbenců a protivníků arcibiskupa Jana z Jenštejna a jeho generálních vikářů Jana z Pomuku a Mikuláše Puchníka.

²⁷⁾ V případě pokrevního příbuzenství by se nejspíše užil výraz *germanus* či *nepos*. Proti tomu však uvádí J. ERŠIL, Zatížení církevními dávkami v Čechách na počátku 15. století (K otázce papežského desátku z r. 1403), *Československý časopis historický* X, 1962, s. 533–555, zde s. 536, že šlo o příbuzenství avšak bez bližšího upřesnění.

privilegium umožňující mu pobírat plné výnosy svých beneficíí, jako kdyby byl u nich osobně přítomen a působil v diplomatických službách u ostijského biskupa Filipa. Po smrti Petra ze Všerub bydlel v jeho pražském domě, který nakonec odkázal kapitule. Na domácí půdě se Jan objevuje poněkud méně než Petr. Nově zvolený arcibiskup Albík z Uničova si ho vybral jako posla ke kurii, aby obstaral papežské potvrzení volby a vyjednal placení servicia. Beneficií zřejmě nadržel tak velké množství jako Petr, kromě kanonikátu v Praze vlastnil ještě kanovníctví a později i proboštví v Olomouci a údajně měl být i kanovníkem u sv. Apolináře v Praze. Po volbě Mikuláše Puchníka se v srpnu 1402 stal jedním z ručitelů servicia, poplatku *pro pallio* a veškerých nedoplatků z předchozích dob, které měl Puchník splatit papežské komoře. Po náhlé Puchníkově smrti se pak spolu s Janem ze Kbel, který byl druhým ručitelem, dostává do nepříjemných a vleklých problémů s papežskou komorou, florentskými kupci i metropolitní kapitulou.²⁸⁾

Konečně poslední osobností kleriků z okruhu papežského dvora je *Havel z Kněžice*. Kanovník šlechtického původu a děkan kapituly u sv. Apolináře v Praze je doložen jako kaplan Karla IV., jehož přímluva se také v expektanci objevuje. Tato osobnost již stojí v průniku mezi okruhem papežským a panovnickým.

Další skupina kleriků odvozuje přímluvu z prostředí světských dvorů, především panovnických dvorů Karla či Václava IV. či jejich manželék. Tato nejpočetnější skupina pojímá celkem 10 osob. Začněme u dvou, dle mého soudu nejvýznamnějších a svými osudy a vzájemným potýkáním i nejzajímavějšími z nich. *Ulrych Hložek z Hlohové* i *Pertold z Částkova* využili příhodné situace, která nastala po sesazení tehdejšího děkana kapituly Hynka Kluka a jeho exkomunikaci kvůli přiklonění se k protipapeži. Tento akt provedl v papežově zastoupení kardinál Pileus 29. června 1380 listinou vydanou ve Frankfurtu nad Mohanem. U Metropolitní kapituly se tak uprázdnilo jak děkanství tak kanonikát s prebendou. Děkanství bylo obsazeno již velmi záhy, když hned následujícího dne po sesazení Klukově na ně vydal tentýž kardinál Pileus provizi *Přibyslavovi Markvartovu z Pořešína*, jehož otec tehdy zastával významnou a prestižní funkci královského maršálka a byl rovněž členem bratrstva Obruče a kladiva. Dá se předpokládat, že v tomto případě zasáhl ne-li přímo panovník, pak tedy otec Přibyslavův u kardinála Pilea. Jen na okraj zde poznamenávám, že Přibyslav měl rovněž, pravděpodobně mladšího, bratra Jaroslava, který dosáhl kanonikátu v roce 1388 a zastával úřad probošta litoměřického.²⁹⁾ Jinak byl Jaroslav spíše vzdělavcem a jistě dobrým právníkem, neboť dosáhl doktorátu dekretů a zastával úřad rektora právnické univerzity pražské.

---

²⁸⁾ Celý spor velmi podrobně popisuje J. ERŠIL, *Zatížení*, s. 533–555.

²⁹⁾ Jeden z kanonikátů Metropolitní kapituly pražské byl fixně spjat s proboštvím litoměřické kapituly.

Vraťme se však k uvolněnému kanonikátu a prebendě, o který brzy vypukl spor mezi dvěma zmíněnými pretendenty. Zpočátku vše nasvědčovalo ve prospěch Ulrycha Hložka, který k získání kanonikátu použil svoji expektanci z 11. května 1378 a přijat byl 27. srpna 1379, avšak prebendu nevlastnil.³⁰⁾ Na prebendu po Hynkovi Klukovi si nechal kardinálem Pileem vystavit speciální provizi dne 30. června 1380, tedy opět pouhý den po Klukově sesazení. Zde se mu do cesty postavila první překážka, když kapitula zprvu odmítala „kardinálskou provizi“ uznat. Pod hrozbou možného trestu exkomunikace, který by v případě neuposlechnutí papežova plnomocníka mohl následovat a pod vidinou dlouhého sporu před kuriálními soudy nakonec kapitula ustoupila a Ulrych byl 26. července 1380 uveden v držení prebendy.

Řekněme si nyní několik podrobnějších údajů o Ulrychovi. Jednalo se o osobu šlechtického původu, s kněžským svěcením, kaplana a dvořana Václava IV. Vzpomínán je rovněž jako kanovník vyšehradský. Oproti tomu Pertold z Částkova byl patrně rovněž šlechtického původu, dvořanem arcibiskupovým, ale stejně tak i kaplanem královny Johany, na jejíž přímluvu ostatně obdržel provizi znějící taktéž na kanonikát a prebendu po Hynkovi Klukovi, která byla vydána papežem 19. října 1380, tedy v době, kdy již na prebendě „seděl“ Ulrych Hložek. K prvnímu doloženému střetu došlo překvapivě až 16. května 1382.³¹⁾ Kapitula odmítla Pertolda uvést v držení prebendy kvůli tomu, že ji již drží Ulrych Hložek a odkázala ho na jeho exekutory, kteří mají záležitost dále řešit. Zajímavá je rovněž poznámka, že dle statut není zakázáno, aby se o jednu prebendu dělily dvě osoby. Na takové řešení odmítl Pertold přistoupit a dal se na nejistou cestu sporu s Ulrychem. Tento spor vedený před soudem generálního vikáře nám s ne vždy dostatečnou podrobností osvětluje v edici vydaná *Soudní akta konsistoře pražské*.³²⁾ Poté co obě strany ustanovily své prokurátory žádá Pertold, aby byl Hložek neprodleně sekvestrován tzn. zbaven prebendy. Klíčové jednání celého sporu se, dle mého názoru, odehrálo až 3. ledna 1384. Tehdy nejprve Ulrych Hložek obvinil Pertolda z *kontumace*, protože nepředložil všechny potřebné písemnosti.³³⁾ Pertold nařčení vzápětí odmítl

---

³⁰⁾ Resp. provizi s očekáváním prebendy (*provisio sub expectationis prebendae*). Avšak vzhledem k tomu, že většině přijímaných kandidátů šlo s největší pravděpodobností ani ne tolik o kanonikát samotný, ale především o prebendu, užívám v takových případech výrazu expektance, který lépe vystihuje daný stav.

³¹⁾ Co bylo příčinou takového zdržení mezi vydáním Pertoldovy provize a jejím uplatněním není známo.

³²⁾ *Acta iudiciaria consistorii pragensis* (Soudní akta konsistoře pražské) I–VII, F. TADRA (ed.), Praha 1893–1900.

³³⁾ Význam slova *contumatio* je původně urážka či pohrdání. Zde se jedná o speciální právní termín, který bychom mohli přeložit jako pohrdání autoritou soudu event. i pohrdání protivnou stranou. V praxi se jednalo obvykle o *nestání*, tj. *nedostavení se k soudu*. Kontumo-

a naopak obvinil Ulrycha, že neměl přijímat prebendu z rukou generálních vikářů, protože ti k tomu na rozdíl od arcibiskupa nejsou oprávněni.³⁴⁾ Obě strany pak složily sumu 100 kop grošů pražských jako jakousi zálohu na vedení sporu a ustanovily rukojmí této částky. Za zmínku stojí i to, že na Hložkově straně byl rukojmím ustanoven Jakub ze Sušice řečený též Aristoteles, který v té době platil za velmi dobrého právníka a byl ostatně i Hložkovým prokurátorem a kanovníkem Metropolitní kapituly. Konečně generální vikář nařídil oběma stranám, aby po dobu své nepřítomnosti zajistily řádnou duchovní péči ve farnostech, které byly v jejich držení, Pertold v Hlohové³⁵⁾ a Ulrych v Srbici.³⁶⁾ Pro rozhodnutí ve sporu se nakonec ukázala být klíčovou výše zmíněná právnická klička, kterou proti Ulrychovi použil Pertold, tj. neoprávněnost přijetí prebendy z rukou generálních vikářů a tedy pomnutí pravomoci arcibiskupovy. Konečné rozhodnutí z 22. ledna 1384 tak jednoznačně vyznělo ve prospěch Pertoldův. Ulrych byl prohlášen za kontumovaného, sekvestrován od prebendy a odsouzen k zaplacení soudních výloh.

V tomto případě se jedná o velmi zajímavý případ, který názorně ilustruje průběh sporu mezi dvěma vlivnými kleriky a jehož konec se jistě nedal předem dobře odhadnout. Výsledek však správně odhadl, byť takřka v hodině dvanácté, Hložkův prokurátor Jakub ze Sušice, když 16. ledna 1384 ustanovil místo sebe zástupce ve vedení tohoto sporu. V procesu se navíc mohly promítnout vztahy mezi kapitulou, arcibiskupem a panovníkem. Do jaké míry a jakým způsobem se dá jen stěží určit, z pramenů nevyplývá nic konkrétního ani v náznacích. Pravdou však je, že zatímco mezi kapitulou a arcibiskupem vládla spíše nevraživost, vůči králi si kapitula stála přátelsky, z čehož plyne i zdůvodnění toho, že většina jmenovaných osob získala kanonikát vlivem panovníka.

K dalším osobnostem „královské“ skupiny patří *Petr Massen z Chotěbuzi*, jenž se zprvu poohlížel spíše po medicínské dráze a roku 1377 dosáhl mistrovského gradu v lékařství. Záhy se stává osobním lékařem Karla IV. a později i císařovny vdovy Alžběty. Díky její přímluvě se roku 1389 stal kanovníkem. Kromě toho je vzpomínán i jako kanovník krakovský a kustod kapituly vratislavské.

Oproti němu *Vít z Černčice* je spojen spíše s osobou Václava IV. Patřil k *dvorským klerikům*³⁷⁾ a královým familiářům. Kromě kanonikátu Metropolitní kapi-

---

ván mohl být účastník sporu, který nedodal v určeném termínu všechny podklady protistraně, aby na ně mohla reagovat nebo se vůbec (často i opakovaně) nedostavil k soudnímu stání.

³⁴⁾ Exekutorem jeho provize na prebendu po Hynkovi Klukovi byl Přibyslav, arcijáhen horšovský.

³⁵⁾ Ustanoven střídník.

³⁶⁾ Žádost o vizitační zprávu ve farnosti od arcijáhna.

³⁷⁾ Podrobněji o této skupině kleriků viz J. POLC, *Svatý Jan Nepomucký*, Praha 1993.

tuly a několika dalších méně významných beneficíí držel kanovníctví vyšehradské, vratislavské a postupně několik různých arcijáhensství. O vlivu Vítkovců v domácím prostředí názorně svědčí průběh sporu, který vedl s Vilémem Slavatou z Ostrova, farářem v Budči o desátky z polí ve vsi Choleč, kterou držel jako prebendu ke kanovníctví vyšehradskému.³⁸⁾

Další významnou osobností byl kancléř a kaplan císařovny Alžběty *Hynek Adův z Opatovic*, který kromě kanonikátu pražského, jehož dosáhl expektancí na Alžbětinu přímluvu, držel i kanovníctví v Krakově.

Typickou ukázkou prolínání okruhů panovnického a arcibiskupova dvora je osobnost *Petra Odolenova Bonce z Vršce*. Ten, kromě krátkého notářského působení v arcibiskupské kanceláři a vyučování Jana z Jenštejna, byl kaplanem Karla IV. a úředníkem v jeho kanceláři. Roku 1376 navíc cestoval do Říma kvůli volbě Václava IV. římským králem.

V církevní kariéře dospěl nejdále *Jan Janův z Boršnice*, který se roku 1397 stal biskupem v Lubuši a po několika letech i arcibiskupem v Ostráhomí. Jeho předchozí kariéra se odvíjela od působení v kanceláři Karlově i Václavově a hromadění beneficíí, převážně kanonikátů v Olomouci a u sv. Jiljí. Těchto obročí se však po dosažení biskupství ve slezské Lubuši musel vzdát. Jan působil i jako papežský kaplan a auditor a díky této funkci si vymohl jinak nepřilíš časté privilegium zaručující mu přednost při dosahování beneficíí před všemi papežskými familiáři. Toto privilegium pro něj bylo klíčové v roce 1393, když vedl spor o kanovníckou prebendu po Martinu Hispanovi s Benešem z Chobolice, kaplanem císařovny Alžběty.³⁹⁾ V rovině osobní se oba výše jmenovaní brzy smířili, protože dle pramenů již o dva roky později spatřujeme Beneše jako prokurátora Janova.

Poslední zástupce této skupiny *Jakub Wigandův z Nového Města pražského* je zároveň jako jediný z celého vzorku prokazatelně měšťanského původu. *Jakub* cestoval v letech 1373 a 1374 jako vyslanec Karla IV. k papežskému dvoru a v jeho kanceláři působil jako notář a sekretář. Známe je i jako sekretář v kanceláři arcibiskupově.

Na závěr si povšimněme posledního okruhu kanovníků, kteří byli nějakým způsobem spojeni s arcibiskupským dvorem či kanceláří nebo i se samotnou osobou arcibiskupa. Na prvním místě je třeba jmenovat *Václava Pavlova z Jenštejna* řečeného též *Volek*, jehož největší devizou byl bezesporu příbuzenský vztah s praž-

---

³⁸⁾ Kniha protokolů auditorů papežských z konce 14. stol., F. TADRA (ed.), VKČSN A, IV, 1893, s. 3–4.

³⁹⁾ Po smrti Martina Hispana se dle zvyklostí pražského kostela rozhodl Beneš z Chobolice optovat jeho výnosnější prebendu, avšak poté, co se své prebendy vzdal, vznesl nárok na Hispanovu prebendu Jan z Prusnice a spor u papežské kurie vyhrál. Benešovi tak nezbylo nic, protože jeho původní prebendu již mezitím obsadil Bohuslav Janův z Krnova. Proto Beneš zahájil spor s Bohuslavem, ten vyhrál a dostal tak zpět alespoň svou původní prebendu.

ským arcibiskupem Janem. V letech 1379–1380/81 dlel spolu s budoucím pražským arcibiskupem a synovcem Janovým na studiích v Padově, avšak žádného akademického gradu nedosáhl. S tím pravděpodobně souvisí i jeho ne zrovna lichotivá přezdívka.⁴⁰⁾ Do kategorie pouhých hypotéz pak spadá názor, že vzhledem ke svým neuspokojivým studijním výsledkům a rozmařilému životu, který údajně v Padově vedl, mohl být do kapituly „uklizen“. Zde záhy dosahuje prebendy, kterou později pravděpodobně pomocí opce směnil za jinou. Kromě toho je vzpomínán jako kanovník či probošt v několika především domácích kapitulách⁴¹⁾ a za zmínku jistě stojí i jeho donátorská činnost v Míši.⁴²⁾

Bezesporu velmi významnou osobností té doby byl *Mikuláš Puchník z Černic*, a to nejen pro onu známou příhodu s výsledkem na mučidlech, na kterou tak krutě doplatil jeho kolega v úřadu generálního vikáře Jan z Pomuku. Mikuláš Puchník byl jedním z největších mnohoobročníků, resp. spíše *mnohoexpektantů* své doby, o čemž vypovídá, dosavadní literaturou traktované, přízvisko *nullatenus et omnitenus ecclesiarum canonicus*.⁴³⁾ Tento muž původem z nižší šlechty dosáhl kanonikátu i prebendy roku 1388, tedy v době, kdy již několik let zastával úřad generálního vikáře. Kromě církevních kruhů dosáhl značné kariéry i na univerzitě pražské. Po mistrovství svobodných umění a několikerém působení examinátorském se stal profesorem právnické fakulty, vicekancléřem univerzity a v období 1389–1390 zastával i úřad rektorský. V církevních kruzích získával kanonikáty u nejrůznějších kapitul především v českých zemích, čemuž ostatně odpovídá i jeho výše zmíněné přízvisko a vedle toho zastával i úřad oficiála arcibiskupa pražského.⁴⁴⁾ Nejslavnějšího postu dosáhl 26. července 1402, kdy byl kapitulou zvolen za arcibiskupa pražského po zemřelém Olbramovi ze Škvorce. Této funkce si však příliš neužil a fakticky ji ani nevykonával neboť umírá již 19. září 1402 ještě před svým vysvěcením. O problémech, do kterých upadli ručitelé jeho servicia, bylo pojednáno na jiném místě. Mezi zajímavé epizody Puchníkova života patří například půjčka 95 kop gr. praž., kterou učinil pro Olbrama ze Škvorce a za kterou se mu ručilo *de facto* bezcenným

---

⁴⁰⁾ J. POLC, Jan Nepomucký, s. 101.

⁴¹⁾ Viz blíže příslušný biogram v příloze.

⁴²⁾ Libri erectionum archidiocesis Pragensis saeculo XIV et XV, I–VI, K. BOROŮVÝ – A. PODLAHA (edd.), zde II, 1927, s. 161, oltář sv. Václava.

⁴³⁾ Mikuláš Puchník byl až dosud považován za typického mnohoobročníka. Vzhledem k tomu, že u řady kanonikátů pravděpodobně nedosáhl prebendy, ale vlastnil je pouze nominálně, zavedl jsem pro něj termín *mnohoexpektant*. Rozdíl mezi nominálním držením kanonikátu a reálným vlastněním prebendy nebyl dosud domácí ani zahraniční literaturou zkoumán a jedná se tak o téma k dalšímu výzkumu. Pro podrobnější seznámení diplomová práce autora.

⁴⁴⁾ Kanonikáty viz podrobně v biogramu. U většiny z nich však pravděpodobně nevlastnil prebendu.

rybníkem s prasklou hrází a to ještě s blahosklonným dodatkem, který mu povoluje ponechat si ryby, pokud by snad nějaké v rybníku našel.⁴⁵⁾ Schopný Puchník však rybník brzy opravil a v následujících letech již každoročně odváděl kapitule 1/10 ulovených ryb.⁴⁶⁾ Kromě toho byl činný i v oblasti kulturní. Víme o něm, že zakoupil část postily Johlína z Vodňan⁴⁷⁾ a je autorem díla *Processus iudiciarius secundum stilum Pragensem*, které podává poměrně stručný a názorný přehled o průběhu a vedení procesu před oficiálním soudem v Praze.⁴⁸⁾

Posledním z této skupiny i z celkového výčtu je kanovník *Jan řečený Rus*. Bližší konotace jeho přízviska nejsou známy a vzhledem k tomu, že v pramenech se uvádí důsledně pouze pod tímto označením, neznáme ani místo původu a tudíž ho nemůžeme ani hypoteticky sociálně určit. K zařazení do této skupiny mne vedla skutečnost, že jmenovaný Jan je uváděn jako kaplan arcibiskupa Jana z Jenštejna, byť bez podrobnějšího časového vymezení.

Závěr

Na závěr se pokusme o malé statistické shrnutí, ve kterém provedeme analýzu vzorku kanovníků z hlediska okruhů přímluv, dosažených univerzitních gradů a sociálního původu. Jak naznačuje graf plných deset kanovníků se vyskytuje v okruhu panovnickém, zbylé dva okruhy mají shodně po třech osobách. Z toho je, dobře patrný velký vliv, který měli panovníci či panovnice té doby vůči papežské kurii.⁴⁹⁾ Zvláště patrné⁵⁰⁾ je to u Karla IV. a Alžběty Pomořanské, méně pak u Václava IV. resp. královny Johany.⁵¹⁾

---

⁴⁵⁾ LE VI, s. 242–243.

⁴⁶⁾ RBMV I/6, s. 1425.

⁴⁷⁾ Soupis rukopisů knihovny Metropolitní kapituly pražské I-II, A. PODLAHA (ed.), Praha 1910, 1922, s. 452.

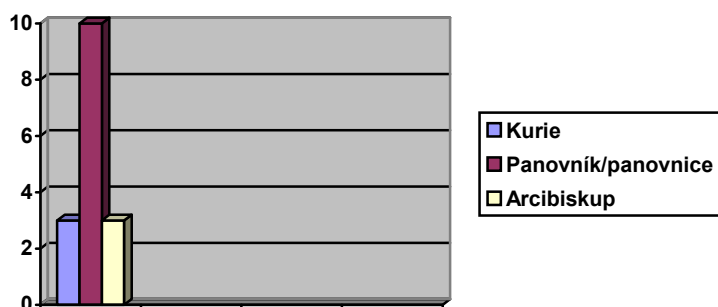
⁴⁸⁾ Viz M. BOHÁČEK, *Processus iudiciarius secundum stilum Pragensem*, Akademiku Václavu Vojtíškovu k 75. narozeninám, Praha 1958, s. 5–35.

⁴⁹⁾ Většina prebend byla ostatně původně panovnického založení a postupně se dostala pod některou z papežských rezervací.

⁵⁰⁾ Pokud bychom brali v potaz pouze přímluvy uvedené výslovně v klauzuli *ex consideratione*, nebyl by výsledek zcela jednoznačný. Karel IV. se stejně jako královna Johana přímluvil pouze za jednoho klerika, Václav IV. za dva a Alžběta Pomořanská za tři. Avšak je nutné brát v potaz i přímluvy, které nejsou písemně zachyceny v provizích a byly pravděpodobně vyjadřovány neoficiální cestou.

⁵¹⁾ Ta se přímluvila pouze za Pertolda z Částkova, viz biogram.

Okruhy přímluv

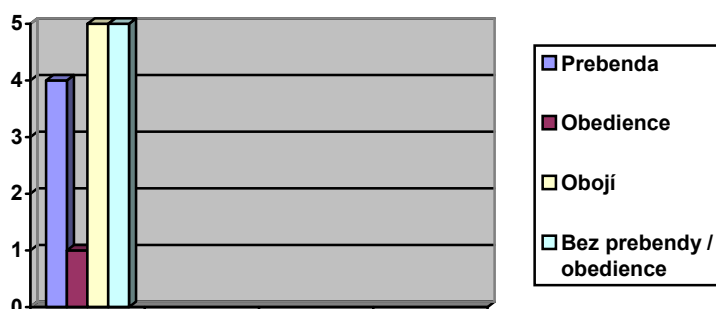
V dalším grafu je zachycen vzájemný poměr mezi kanovníky s **prebendou, obediencí**, případně obojím a kanovníky bez prebendy. Dle grafu je patrné, že deset kanovníků z našeho vzorku vlastnilo prebendu či obedienci a z toho pět dokonce oba zdroje příjmů.⁵²⁾ K tomuto počtu je třeba přidat ještě Přibyslava Markvartova z Pořešína, protože ten získal děkanství po Hynkovi Klukovi, které bylo spojeno s nemalými finančními příjmy. Na druhé straně, mezi kanovníky neprebendátními, se tak ocitá pouhých pět vesměs méně významných osob.⁵³⁾ Navíc je nutné si uvědomit, že se nacházíme v době, kdy se řada prebendátních míst i obediencí uprázdnila v důsledku morové rány, což nemusí být ve zkoumaném vzorku tolik patrné, ale v celkovém seznamu vystupuje tento fenomén zřetelněji.⁵⁴⁾

⁵²⁾ Jedná se o Petra ze Všerub, Jana z Malesice, Vítka z Černčice, Beneše Ulrychova z Chobolice a Václava z Jenštejna, přičemž zvláště o prvních třech z této skupiny se dá s jistotou říci, že patřili mezi mnohoobročníky nebo jinými slovy do jakési „kapitulní smetánky“. Řada z nich navíc držela současně dvě i více obediencí najednou, a to i přes ustanovení kapitulních statut. Srov. F. MENČÍK, Několik statutů, s. 25, „*Item nullus canonicorum de cetero nisi unam tantum obedientiam ordinarie valeat obtinere, hoc salvo, quod quando quilibet canonicorum residentium suam haberet obedientiam, tunc illarum obedientiarum, quae forent ultra numerum canonicorum residentium, una tantum habenti prius aliam poterit commendari.*“ Vzhledem k dosti velkému počtu kanovníků, byť zdaleka ne všichni zachovávali rezidenci, se zdá málo pravděpodobné, že by i po uspokojení všech těchto rezidentů mohly existovat nějaké volné obediencie. Více obediencí než jednu drželi současně, byť krátkodobě, Petr ze Všerub a Jan z Malesice, dlouhodoběji Beneš Ulrychův z Chobolice – viz příslušné biogramy.

⁵³⁾ Pro úplnost uvádím i jejich výčet: Havel z Kněžice, Petr Massen z Chotěbuzi, Hynek z Opatovic, Petr Odolena Bonce a Jan Rus.

⁵⁴⁾ Prosopografický seznam všech kanovníků v diplomové práci (65 osob).

Prebendy a obedience

Dalším kritériem, jež rovněž vypovídá o určité výjimečnosti kanovníků jsou dosažené **univerzitní grady**. Pro účely tohoto přehledu jsem sledoval pouze oborové vzdělání bez vnitřního členění na jednotlivé stupně (bakalář, mistr, doktor) a v případě artistické fakulty jsou zahrnuti pouze ti, kteří již nedosáhli gradu na žádném dalším oboru. Z grafu vyplývá, že úroveň vzdělanosti byla v kapitule poměrně vysoká, jistě vyšší než u běžného kléru. Poměrně vysoký počet kanovníků bez gradu je, dle mého názoru, dán spíše špatným doložením v pramenech než skutečnou negraduovaností. Jako alternativní hypotézu je možné přijmout i názor, že osoba s dostatečně mocným přímluvcem mohla snadno dosáhnout kanonikátu i přes nevelké vzdělání. Na druhou stranu platí i fakt, že v církevním prostředí dosáhl graduovaný klerik měšťanského původu na stejný stupeň společenského žebříčku jako šlechtic.

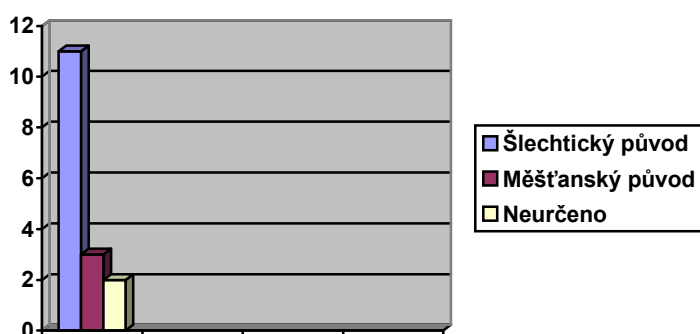
Doložené akademické grady

Posledním sledovaným kritériem je **sociální původ** kanovníků. Předem je třeba vytknout, že u řady osob je určení původu do značné míry hypotézou. Na základě geografického určení lokality, ze které kanovník pochází a která se obvykle objevuje za jeho jménem, je určeno, zda se jedná o lokalitu venkovskou či městskou. Jednalo-li se o město, ať už královské či poddanské, byl daný kanovník definován jako měšťan. Jednalo-li se však o lokalitu venkovskou, pokusil jsem se

nejprve dohledat danou osobu v Sedláčkově kompendiu⁵⁵⁾ a pokud byla nalezena, určil jsem kanovníka jako šlechtice bez specifikace, zda se jedná o nižší nebo vyšší šlechtu. V případě, že se nepodařilo danou osobu nalézt jmenovitě uvedenou, snažil jsem se dohledat alespoň zmínku o sídle (tvrzi), ze které by mohla pocházet. Pokud však nebyla nalezena ani osoba, šlechtické sídlo nebo jednalo-li se o kanovníka, který nebyl spojen s žádným konkrétním místem, je zařazen v grafu do rubriky neurčeno.

Sociální zařazení

V grafu se velmi jasně ukazuje převaha kanovníků šlechtického původu nad ostatními kategoriemi, což potvrzuje teorii o úzkém vymezení kanovníků jako sociální vrstvy oproti ostatnímu kléru.

V této dílčí studii jsem se pokusil poukázat na některé specifické problémy, které souvisí se sociálním zařazením nově přijímaných kanovníků s úrovní jejich vzdělanosti a především s jejich vztahy ke dvorům domácím i zahraničním, které jim byly schopny zajistit kanonikát a prebendu tak prestižního církevního ústavu, jakým bezpochyby tehdejší Metropolitní kapitula pražská byla.

⁵⁵⁾ A. SEDLÁČEK, *Hrady, zámky a tvrze Království českého, I–XV* (reprint), Praha 1993–98.

Příloha – Biogramy¹⁾

A Petr ze Všerub²⁾ /Plzeň–sever/, z Laz /více lokalit stejného jména/ (Petrus de Wsserub, de Corniculis, Corniculus, de Laz)

B šlechtický původ

D mistr³⁾

E 1393 zmocněnec Václava IV. u papeže Bonifáce IX.,⁴⁾ 1394 kaplan Václava IV.⁵⁾

F 17. 8. 1367 veřejný notář,⁶⁾ 1369 expektance na vikářství probošta pražského,⁷⁾ 3. 6. 1374 dispens kvůli tělesnému postižení pro vysvěcení, 1374 kanovník u sv. Petra v Mohuči,⁸⁾ 1374–1405 různé úřední funkce u kurie (sekretář, skriptor),⁹⁾

---

¹⁾ **A** jméno, vč. přízvisek, predikátů v české a latinské formě a označení místa původu s určením místa, s přesností na okres a s odkazem na Sedláčkův Místopisný slovník historický. **B** Původ prokázaný či určený hypoteticky (šlechtický, měšťanský – z královského nebo poddanského města, venkovský, nejasný) s event. odkazem na Sedláčkovy Hrady, zámky a tvrze. **C** Všechny známé stupně svěcení s údajem o roce dosažení, pokud je zjištělný. **D** Univerzitní vzdělání, dosažené grady, event. další kariéra a funkce na univerzitách domácích či zahraničních s vrocením, pokud lze zjistit. **E** Funkce u panovnického dvora (i čestné). **F** Prebendy, funkce a úřady církevní vč. papežského dvora, diplomatické cesty apod. řazené chronologicky, v případě delšího období dle roku počátku. Nedatované funkce apod. zařazeny na konci rubriky. **G** Kanonikát Metropolitní kapituly pražské s vymezením let, event. přímluva při získávání provize či záznam o anniversáriu, zvl. poznámka pokud kanonikát udělen auctoritate ordinaria (tj. arcibiskupem) či kapitulou, záznamy o dosažených prebendách a obediencích a jejich optování, funkce a úřady v Metropolitní kapitule (děkan, scholastik aj.). **H** Poznámky: vlastní literární činnost, (vlastnické) zmínky v rukopisech, v inventářích rkp. i jiných předmětů, pečeť (dle CD-ROM katalogu), náhrobní kámen či epitaf apod.

²⁾ A. SEDLÁČEK, Slovník, s. 988.

³⁾ M. ZEMEK, Das Olmützer Domkapitel, Seine Entstehung und Entwicklung bis 1600, IV. Qualifikationsbedingungen für Aufnahme ins Kapitel, Archiv für Kirchengeschichte von Böhmen – Mähren – Schlesien, XI (1990), s. 81, obor není znám.

⁴⁾ F. TADRA, Kanceláře a písaři v českých zemích za králů z rodu lucemburského Jana, Karla IV. a Václava IV., Praha 1892, s. 219.

⁵⁾ I. HLAVÁČEK, Das Urkunden- und Kanzleiwesen des böhmischen und römischen König Wenzel (IV.) 1376–1419, Stuttgart 1970, s. 105–106.

⁶⁾ J. NUHLÍČEK, Veřejní notáři v českých městech, zvláště městech pražských, Praha 1940, s. 95.

⁷⁾ F. TADRA, Kulturní styky Čech s cizinou až do válek husitských, Praha 1897, s. 106–107, vede o ně spor u kurie.

⁸⁾ MBV IV, s. 481.

1375 z pověření arcibiskupa Jana Očka vizitátorem,¹⁰⁾ 1375 vikář probošta kapituly pražské,¹¹⁾ 1. prosince 1380 prezentace ve Všerubech,¹²⁾ 1381–1407 kanovník olomoucký a vyšehradský,¹³⁾ 1382 členem bratrstva Těla Páně (Obruče a kladiva),¹⁴⁾ 1389 privilegium svobodné závěti od papeže Bonifáce IX.,¹⁵⁾ 1389 kanovník vratislavský a scholastik olomoucký,¹⁶⁾ 1389–1406 papežskou protekcí arcijáhen horšovský,¹⁷⁾ 1391 směnil kanovnickou prebendu kanonikátu olomouckého v Čermné za prebendu ve Slatině (obě olomoucká diecéze¹⁸⁾), 1391 nuncius pro Čechy a Uhry, 15. dubna 1393 rektorem farního kostela v Hředli,¹⁹⁾ 1394–1399 patronátní právo

⁹⁾ Tyto funkce vykonával nepravidelně zvl. v 80. letech 14. stol., viz F. TADRA, Kanceláře, s. 219; Z. HLEDÍKOVÁ, Cesty českých kleriků ke kurii. Cestování ve vrcholném a pozdním středověku, AUP Phil. et Hist. 1995, s. 72–77, zde s. 76, zde i odkazy na MBV V a VI. Konkrétně doložen v kancelářských poznámkách na listinách např. Index actorum Romanorum pontificum ab Innocentio III ad Martinum V electum, sv. V, Original papal letters in England 1305–1415, P. N. R. ZUTSCHI (ed.), Città del Vaticano 1990, s. 196, č. 387; Index actorum Romanorum pontificum ab Innocentio III ad Martinum V electum, sv. VI/2, Die Originale der Papsturkunden in Baden–Württemberg 2. Teil (1343–1417), T. SCHMIDT (ed.), Città del Vaticano 1993, s. 460, č. 988 a 989, s. 462, č. 992, s. 463, č. 995; Index actorum Romanorum pontificum ab Innocentio III ad Martinum V electum, sv. VII, Die Originale der Papsturkunden in Norddeutschland 1199–1415, T. SCHMIDT (ed.), Città del Vaticano 2003, s. 141, č. 255; dále viz A. PODLAHA, Series praepositorum, decanorum, archidiaconorum aliorumque prelatorum et canonicorum s. metropolitanae ecclesiae Pragensis a primordiis usque ad presentia tempora, Praha 1912, s. 52–53; J. ERŠIL – J. PRAŽÁK, Katalog, s. 738, úřadu zbaven pro nemoc, ale práv a výsad úřadu smí užívat i nadále. Viz též níže v rubrice privilegium Inocence VII z 15. listopadu 1404.

¹⁰⁾ MBV IV, s. 574.

¹¹⁾ MBV IV, s. 477–478; J. NUHLÍČEK, Veřejní notáři, s. 95, spor vedl ještě r. 1374; viz MBV IV 487. Jako vikář doložen ještě i r. 1381. Po získání kanonikátu se ho musí vzdát.

¹²⁾ RBMV I/1, s. 126.

¹³⁾ MBV V, s. 54, 189, zároveň stále mohučský.

¹⁴⁾ Monumenta historica Universitatis Carolo – Ferdinandae Pragensis, Tomus II., Album seu matricula facultatis iuridicae Universitatis Pragensis, Codex Diplomaticus almae Carolo – Ferdinandae universitatis Pragensis, Praha 1834, s. 265.

¹⁵⁾ A. PODLAHA, Series, s. 52–53; viz též J. ERŠIL – J. PRAŽÁK, Katalog, s. 556.

¹⁶⁾ MBV V, s. 118.

¹⁷⁾ MBV V, s. 118; F. TADRA, Kulturní styky, s. 106–107; LC IV, s. 179, též patronátní právo ke sv. Apolináři v Horšovském Týně.

¹⁸⁾ MBV V, s. 304–305.

¹⁹⁾ RBMV I/4, s. 918.

v Chýnově,²⁰⁾ 16. března 1394 plebánem ve Slavicích,²¹⁾ 1399–1401 kanovník u sv. Jiří, do 1401 rektor farního kostela v Tuřanech a Řisuti²²⁾ (na Tuřany doložena resignace 29. ledna 1401,²³⁾ na Řisuti je resignace doložena v listině 19. února 1401²⁴⁾), 18. září 1401 daroval svůj dům na Hradčanech pro účely fundace v kostele pražském,²⁵⁾ 1415 plebánem ve Vejprnicích,²⁶⁾ kanovník vyšehradský²⁷⁾
G kanovník 1381–1407²⁸⁾ († před 20. dubnem 1415,²⁹⁾ aniversarium 14. 7.)³⁰⁾
 1381–1410 (1415) prebenda v Nehvizdech po Janovi z Litomyšle, papežském kolektorovi, děkanu kapituly u sv. Apolináře³¹⁾
 1396–1399 obediencie v Hněvkovicích³²⁾
 1402 obediencie v Jeníkově³³⁾
 1402–1407 obediencie Tuchlovice³⁴⁾

²⁰⁾ Libri confirmationum ad beneficia ecclesiastica pragensis per archidiocesim I–VII, F. A. TINGL – J. EMLER (edd.), Praha 1865–1883, s. 203.

²¹⁾ LC V, s. 184; RBMV I/4, s. 1003.

²²⁾ A. PODLAHA, Series, s. 52–53.

²³⁾ MBV V, s. 966.

²⁴⁾ MBV V, s. 976.

²⁵⁾ A. PODLAHA, Series, s. 52–53; J. ERŠIL – PRAŽÁK, Katalog, s. 682.

²⁶⁾ LC VII, s. 150.

²⁷⁾ A. PODLAHA, Series, s. 52–53.

²⁸⁾ J. ERŠIL – J. PRAŽÁK, Katalog, s. 787, prebenda po něm se uděluje Maternovi Papaw.

²⁹⁾ LC VII, s. 155.

³⁰⁾ A. PODLAHA, Series, s. 52–53; V. V. TOMEK, Dějepis města Prahy V, Praha 1881, s. 128; D. VELDTRUP, Ein „luxemburgisches“ Anniversarbuch? Auszüge aus einer vergessenen Memorialüberlieferung des Prager Veits – domes, Manipulus Florum. Aus Mittelalter, Landesgeschichte, Literatur und Historiographie. Festschrift für Peter Johanek zum 60. Geburtstag, Münster 2000, s. 99–149, zde č. 95, uvádí kanonikát jen do 1401; V. V. TOMEK, Základy, III, IV, V, s. 249.

³¹⁾ V. V. TOMEK, Dějepis, s. 128; Kodex knihovny Metropolitní kapituly č. rkp. IX, fol. 39b.

³²⁾ V. V. TOMEK, Dějepis, s. 128; Kodex knihovny Metropolitní kapituly č. rkp. XXVII/1, fol. 2v (1396), 3r–4r (1397), 4v, 5v (1398), 6v, 7r, 8v (1399), příjmy z obediencie v Hněvkovicích, Hněvkovice poté získává Blažej Vlk a po něm 1403 Pertold Homole. Kromě toho prezentoval kleriky i ke kostelům, které patřily jako kanovnícké prebendy kapitulám u sv. Apolináře a kapitule vyšehradské.

³³⁾ Rkp. XXVII/1, fol. 16v–17v, 18v (1402).

1407 obediencie v Odolené Vodě³⁵⁾

A **Jan z Malesice**³⁶⁾ /Plzeň–sever/ (Johannes de Malesicz)

B šlechtický původ
famiiliář Petra ze Všerub

D mistr svobodných umění

F 1380–1403 písař a registrátor v papežské kanceláři,³⁷⁾ 1388 kanovník u sv. Apolináře a věčný vikář probošta pražského,³⁸⁾ 1390 kanovník olomoucký,³⁹⁾ 1391 patronátní právo v kostele sv. Martina na Malé Straně,⁴⁰⁾ 1394–1399 probošt olomoucký,⁴¹⁾ 1408 po smrti Petra ze Všerub bydlí v jeho domě, který daroval kapitule,⁴²⁾ 1409 patronátní právo v Rudné,⁴³⁾ 1412 posel arcibiskupa Albíka z Uničova k papeži (plat za Albíkovo potvrzení na stolci),⁴⁴⁾ vlastní dvůr v Herlově, věčné vikářství v kostele praž., kanovník u sv. Apolináře

G kanovník 1386–1413 († 1413 ?), scholastik 1388–1413⁴⁵⁾ (po Vojtěchu Raňkovu z Ježova), 1396–1399 obediencie ve Vrbicích,⁴⁶⁾ 1402–1407 obediencie

³⁴⁾ Rkp. XXVII/1, fol. 16v–17v, 18v (1402), 19v, 20v, 23r (1403), 24r, 25r, 26v, 27v, 28r (1404), 29r, 30v, 31r, 32v, 34r (1405), 35r, 36r, 37v (1406), 39r, 40r, 42r (1407); V. V. TOMEK, Dějepis, s. 128.

³⁵⁾ LC VI, s. 212.

³⁶⁾ A. SEDLÁČEK, Slovník, s. 581, někdy přepisováno i jako „z Malešic“, což nemá žádné odůvodnění.

³⁷⁾ F. TADRA, Kanceláře, s. 219–220, v úřadu doložen mj. kancelářskými poznámkami na papežských listinách došlých do kapituly; viz J. ERŠIL – J. PRAŽÁK, Katalog, s. 538, 551, 556; též Index VI/2, s. 459, č. 987, VII, s. 151, č. 272 nebo MUP II, s. 275.

³⁸⁾ MBV V, s. 106, po dosažení prebendy nebo scholastrie se musí vikářství vzdát.

³⁹⁾ J. ERŠIL – J. PRAŽÁK, Katalog, s. 601.

⁴⁰⁾ LC V, s. 97.

⁴¹⁾ F. TADRA, Kanceláře, s. 219–220.

⁴²⁾ J. ERŠIL – J. PRAŽÁK, Katalog, s. 682.

⁴³⁾ LC VI, s. 268, patrně z titulu funkce kanovníka u sv. Apolináře.

⁴⁴⁾ F. TADRA, Kanceláře, s. 75; o proboštví vedl spor viz RBMV I/4, s. 1016.

⁴⁵⁾ MBV V, s. 105–106.

⁴⁶⁾ Rkp. XXVII/1, fol. 2r, 2v (1396), 3r–4r (1397), 4v, 5v, 6r (1398), 6v–7v, 8v, 9r (1399).

v Neuměřicích,⁴⁷⁾ 1407–1410 obedience v Jeníkově,⁴⁸⁾ 1410 prebenda ve Studci /?/,⁴⁹⁾ 1412–1413 obedience v Tuchlovicích⁵⁰⁾
na přímluvu Filipa, biskupa ostijského (u něj v diplomatických službách)

A Havel neboli Hašek z Kněžice⁵¹⁾ /více lokalit stejného jména/ (Gallus dictus Hasko de Kniezicz)

B šlechtický původ⁵²⁾

D mistr svobodných umění⁵³⁾

E **1378 kaplan Karla IV.**⁵⁴⁾

F 1378–1395 plebán a rektor kostela v Chotěvicích,⁵⁵⁾ 1381–1385 děkan u sv. Apolináře v Praze, 1382 papežský kaplan⁵⁶⁾

G kanovník 1379–1395⁵⁷⁾ († 1395, pohřben v kapli sv. Šimona a Judy v chrámu sv. Víta)

přímluva Karla IV.

A Ulrych Janův řečený Hložek z Hlohové⁵⁸⁾ /Domažlice/ (Ulricus Joannis dictus Hlozek de Hlohova)

B šlechtický původ⁵⁹⁾

C kněžské svěcení

E **kaplan a člen dvora Václava IV.**⁶⁰⁾

⁴⁷⁾ Rkp. XXVII/1, fol. 16v, 17r, 18r, 19r (1402), 19v, 20v, 22v, 23v (1403), 24v–25v, 26v, 27v (1404), 30v, 33r–34r (1405), 35r, 36r–38v (1406), 39r–40v, 42r (1407).

⁴⁸⁾ Rkp. XXVII/1, fol. 39r–40v, 42r (1407), 42v–44r, 45v, 46r (1408), 47r–48r, 49r, 49v (1409), 50r–51r, 53r (1410).

⁴⁹⁾ Rkp IX, fol. 39b, špatně čitelné.

⁵⁰⁾ Rkp. XXVII/1, fol. 57v–58v, 59v, 60r (1412), 60v, 61r (1413).

⁵¹⁾ A. SEDLÁČEK, Slovník, s. 430, uvádí více různých lokalit.

⁵²⁾ Dtto.

⁵³⁾ A. PODLAHA, Series, s. 48.

⁵⁴⁾ MBV V, s. 23.

⁵⁵⁾ MBV V, s. 23.

⁵⁶⁾ MBV V, s. 64; A. PODLAHA, Series, s. 48; V. V. TOMEK, Dějepis, s. 126, 127.

⁵⁷⁾ A. PODLAHA, Series, s. 48; V. V. TOMEK, Dějepis, s. 126.

⁵⁸⁾ A. SEDLÁČEK, Slovník, s. 220–221.

⁵⁹⁾ A. Sedláček, Hrady, IX/114.

F 1365 farářem v Ústí nad Labem,⁶¹⁾ 1378 plebán v Srbici,⁶²⁾ 1380 kanovník vyšehradský,⁶³⁾ 1384 patronátní právo v Hlohové⁶⁴⁾

G kanovník 1379–? († po 1387), 1388 prebenda po Hynkovi Klukovi⁶⁵⁾

přímluva Václava IV.

A **Pertold z Částkova**⁶⁶⁾ /Tachov/ řečený Homole (Pertoldus de Czastkow dictus Homole)

B šlechtický původ⁶⁷⁾

F 1373–1405 farářem v Hlohové,⁶⁸⁾ **kaplan královny Johany, člen arcibiskupova dvora**

G kanovník 1382–1405 († 1405)⁶⁹⁾

1399–1401 obedience ve Vrbicích⁷⁰⁾

1403 obedience v Hněvkovicích⁷¹⁾

přímluva královny Johany

A **Přibyslav Markvartův z Pořešina**⁷²⁾ /Český Krumlov/ (Przibiko Marquardi de Poreschyn)

B šlechtický původ,⁷³⁾ bratr Jaroslava z Pořešina,⁷⁴⁾ **otec Markvart maršálkem Václava IV.**⁷⁵⁾

---

⁶⁰⁾ A. PODLAHA, Series, s. 49; V. V. TOMEK, Dějepis, s. 127.

⁶¹⁾ LC I, s. 69.

⁶²⁾ A. PODLAHA, Series, s. 49; V. V. TOMEK, Dějepis, s. 127, i po přijetí mezi kanovníky.

⁶³⁾ Také si ponechává.

⁶⁴⁾ LC III, s. 166.

⁶⁵⁾ Viz RBMV I, s. 155nn, o tuto prebendu se rozpoutal spor s Pertoldem z Částkova řeč. Homole, který skončil sekvestrací Ulrycha Hložka od prebendy po Hynkovi Klukovi.

⁶⁶⁾ A. SEDLÁČEK, Slovník, s. 105.

⁶⁷⁾ A. PODLAHA, Series, s. 54.

⁶⁸⁾ LC II, s. 88.

⁶⁹⁾ A. PODLAHA, Series, s. 54; V. V. TOMEK, Dějepis, s. 128.

⁷⁰⁾ Rkp. XXVII/1, fol. 6v, 7v–8v (1399), 9v–11v (1400), 12v, 13v, 14r, 15r, 16r (1401).

⁷¹⁾ Doloženo v rkp. XXVII/1, fol. 19v, 22v, 23v (1403).

⁷²⁾ A. SEDLÁČEK, Slovník, s. 718.

⁷³⁾ A. SEDLÁČEK, Hrady III, s. 233, 235, vývod pánů z Pořešina.

D 1377 zapsán na práva na univerzitu pražskou do českého národa, 1380 studium práv v Padově⁷⁶⁾

G kanovník 1380–1385, 1381⁷⁷⁾–1386 děkan († před 9. 9. 1386⁷⁸⁾ v 28 letech⁷⁹⁾) děkanství po Hynkovi Klukovi, po něm obdržel děkanství Bohuslav z Krnova⁸⁰⁾
přímluva Václava IV.⁸¹⁾

A **Petr Zadilmanův Massen z Chotěbuzi** /Německo, Brandenbursko/ (Petrus Zadilmanni Masen de Cottbus)

B měšťan

klerik míšeňské diecéze

D 1366 mistr svobodných umění, 1371 bakalář medicíny, 1375 licenciát lékařství, 1377 mistr lékařství,⁸²⁾ 1382 examinátor, 1382 profesor lékařství a svobodných umění⁸³⁾

E **1377 osobní lékař Karla IV.**,⁸⁴⁾ **1381 osobní lékař císařovny Alžběty**⁸⁵⁾

F 1371, 1375 expektance na kanonikát míšeňský, 1377 provize na arcijáhenství niské v diecézi míšeňské,⁸⁶⁾ 1381–1393 kanovník krakovský, 1393 kustod krakovský,⁸⁷⁾ 13. května 1393 – 10. července 1393 kustod vratislavský⁸⁸⁾

⁷⁴⁾ J. TRÍŠKA, Životopisný slovník předhusitské pražské univerzity, Praha 1981, s. 472.

⁷⁵⁾ RBMV I, s. 156, také členem bratrstva Těla Páně (Obruče a kladiva viz MUP II, s. 265).

⁷⁶⁾ Ibidem.

⁷⁷⁾ A. SEDLÁČEK, Hrady III, s. 235, provize na děkanství již r. 1380, ale protože se zdržel na studiích v Padově, spravovali mezitím tuto funkci kanovníci Beneš a Václav Moravec.

⁷⁸⁾ Ibidem.

⁷⁹⁾ J. POLC, Jan Nepomucký, s. 105.

⁸⁰⁾ MBV V, s. 84.

⁸¹⁾ J. POLC, Jan Nepomucký, s. 105.

⁸²⁾ J. TRÍŠKA, Životopisný slovník, s. 455, platí i pro předchozí záznamy v rubrice; též K. OŽOG, Praskie studia prelatów i kanoników katedralnych metropolii gnieźnieńskiej v drugiej połowici XIV a na początku XV wieku, Duchowieństwo kapitulne w Polsce średnowiecznej i wczesnonowożytnej, A. RADZIMIŃSKI (ed.), Toruń 2000, s. 144.

⁸³⁾ K. OŽOG, Praskie studia, s. 144.

⁸⁴⁾ MBV IV, s. 674.

⁸⁵⁾ A. PODLAHA, Series, s. 64; V. V. TOMEK, Dějepis, s. 130; J. TRÍŠKA, Životopisný slovník, s. 455, platí i pro předcházející záznamy v rubrice.

⁸⁶⁾ MBV IV, s. 674.

G kanovník 1389⁸⁹⁾–1393 († 10. července 1393)⁹⁰⁾

přímluva císařovny Alžběty

A **Vít Janův z Černčice**⁹¹⁾ /Náchod/ (Vitus, Vitko Joannis de Czernczitz)

B šlechtický původ⁹²⁾

D doktor dekretů⁹³⁾

E **kaplan a dvorský klerik Václava IV.**⁹⁴⁾

F 1370 farář v Kopanině,⁹⁵⁾ po 1371 kanovník vratislavský⁹⁶⁾ 1371–1374 farář v Dobrušce,⁹⁷⁾ 1374–1418 kanovník vyšehradský směnou za plebánství v Dobrušce, 1380–1384 arcijáhen bílinský, 1381–1409 probošt u sv. Jiljí (patronátní právo ve Zlatníkách⁹⁸⁾), 1381–1418⁹⁹⁾ arcijáhen plzeňský, 1382 členem bratrstva Těla Páně (Obruče a kladiva),¹⁰⁰⁾ 1383 patronátní právo v Kališti,¹⁰¹⁾ 1385–1386 kanovník u sv. Jiří,¹⁰²⁾ 1387 viceděkan kapituly vyšehradské,¹⁰³⁾ 1391–1408 patronátní právo

---

⁸⁷⁾ K. OŽOG, Praskie studia, s. 144.

⁸⁸⁾ G. SCHINDLER, Das Breslauer Domkapitel von 1341–1417, tištěná disertace, Vratislav 1936, s. 28.

⁸⁹⁾ MBV IV, s. 24, 674, první expektanci získal již roku 1377. Ta pozbyla platnosti po smrti papeže Řehoře XI.

⁹⁰⁾ MBV V 396; A. PODLAHA, Series, s. 64; V. V. TOMEK, Dějepis, s. 130; J. TRÍŠKA, Životopisný slovník, s. 455; G. SCHINDLER, s. 28 uvádí přesné datum úmrtí.

⁹¹⁾ A. SEDLÁČEK, Slovník, s. 112.

⁹²⁾ A. SEDLÁČEK, Hrady, II, s. 157, v Černčicích vládl od r. 1371 spolu s Janem na Býšti, 1391–1408 pánem v Černčicích, 1408 přikoupil Dobenín a 1409 Bohuslavice.

⁹³⁾ A. PODLAHA, Series, s. 47–48.

⁹⁴⁾ MBV IV, s. 290–291; J. POLC, Jan Nepomucký, s. 162.

⁹⁵⁾ LC II, s. 26.

⁹⁶⁾ MBV IV, s. 97–98.

⁹⁷⁾ A. SEDLÁČEK, Hrady, II, s. 157.

⁹⁸⁾ LC V, s. 288.

⁹⁹⁾ LC VI, s. 110, 1404 zároveň arcijáhнем kouřimským.

¹⁰⁰⁾ MUP II, s. 265.

¹⁰¹⁾ LC III, s. 154.

¹⁰²⁾ V. V. TOMEK, Dějepis, s. 221.

¹⁰³⁾ RBMV III, s. 75.

v Černčicích,¹⁰⁴⁾ 1392 kanovnické prebendy v Chotči a v kapli sv. Vavřince na Petříně vč. patronátního práva,¹⁰⁵⁾ 1398–1399 děkan vyšehradský,¹⁰⁶⁾ 1400 patronátní právo v Konárovicích a Heřmani z titulu kanovníka vyšehradského,¹⁰⁷⁾ 1404 jako arcijáhen kouřimský drží patronátní právo v Gruntu,¹⁰⁸⁾ 1409 patronátní právo v Bohuslavicích,¹⁰⁹⁾ 1410–1414 děkan u sv. Apolináře, 1414 patronátní právo v Semněvicích,¹¹⁰⁾ 1415 patronátní právo ve Cvrčovicích a Zahradce¹¹¹⁾

G kanovník 1378–1418 († 1418),¹¹²⁾ prebenda po Budivojovi z Újezdce s výnosem 30 hřiven,¹¹³⁾ 1396–1415 obediencie v Horněticích, Mastýřově a Hoholicích,¹¹⁴⁾ 1390–1404 obediencie ve Cvrčovicích,¹¹⁵⁾ 1396–1408 obediencie ve Zlatníkách,¹¹⁶⁾ 1396–1415 obediencie v Holubici,¹¹⁷⁾ 1404 obediencie v Uhercích¹¹⁸⁾

¹⁰⁴⁾ LC V, s. 91, VI, s. 247, viz též pozn. 151.

¹⁰⁵⁾ LC V, s. 127; RBMV I/4, s. 824, týká se kapituly vyšehradské.

¹⁰⁶⁾ A. SEDLÁČEK, Hrady II, s. 157, uvádí již k r. 1397; též RBMV II, s. 26.

¹⁰⁷⁾ LC VI, s. 27; RBMV I/7, s. 1813–1814.

¹⁰⁸⁾ LC VI, s. 110.

¹⁰⁹⁾ LC VI, s. 265, patrně z titulu funkce probošta u sv. Jiljí.

¹¹⁰⁾ LC VII, s. 103, platí i pro předchozí údaj v rubrice, viz též pozn. 173.

¹¹¹⁾ LC VII, s. 166, 171, z titulu své obediencie.

¹¹²⁾ A. PODLAHA, Series, s. 47–48; V. V. TOMEK, Dějepis, s.126; A. SEDLÁČEK, Hrady II, s. 157, uvádí chybně již k r. 1371.

¹¹³⁾ MBV V, s. 594.

¹¹⁴⁾ A. PODLAHA, Series, s. 47–48; V. V. TOMEK, Dějepis, s.126, rkp IX, fol. 39a, 47a (1410, uvádí jako prebendu), rkp. XXVII/1, fol. 2r, 2v (1396), 3r, 3v (1397), 4v, 5v (1398), 6v, 7r, 8r, 8v (1399), 9r, 10r, 11r, 11v (1400), 12v, 13v, 14r, 15r, 15v (1401), 16v, 17v, 18v (1402), 19v, 22v, 23r (1403), 24r, 25r, 25v, 26v, 27v (1404), 31r, 32v, 33v, 34r (1405), 36r, 36v, 37v, 38r (1406), 38v, 39v, 40r, 41v (1407), 42v, 43v, 45v, 46r (1408), 46v, 47v–49r (1409), 49v, 50v, 51r, 52r, 52v (1410), 53v, 55r–56v (1411), 57r, 58r, 58v, 59v, 60r (1412), 60v, 61r (1413), 61v–63r (1414), 64r, 64v, 65v (1415) příjmy z obediencí.

¹¹⁵⁾ LC V, s. 48; též J. EMLER, Opravy a doplňky statutů, s. 301, neoprávněný pronájem Cvrčovic bez vědomí kapituly. Doložení v rkp. XXVII/1 viz pozn. 360.

¹¹⁶⁾ Rkp. XXVII/1, fol. 2r, 2v (1396), 3r, 3v (1397), 4v, 5v (1398), 6v, 7r, 8r, 8v (1399), 9r, 10r, 11r, 11v (1400), 12v, 13v, 14r, 15r, 15v (1401), 16v, 17v, 18v (1402), 19v, 22v, 23r (1403), 24r, 25r, 25v, 26v, 27v (1404), 31r, 32v, 33v, 34r (1405), 36r, 36v, 37v, 38r (1406), 38v, 39v, 40r, 41v (1407), 42v, 43v, 45v, 46r (1408).

¹¹⁷⁾ V. V. TOMEK, Dějepis, s. 126.

¹¹⁸⁾ Ibidem.

A Hynek Adův z Opatovic¹¹⁹⁾ /Polsko, Krakovsko/ (Hinco Adonis de Opatowecz)

B měšťan

E 1375–1379 kancléř a kaplan císařovny Alžběty¹²⁰⁾

F 1371 expektance na kanonikát krakovský, plebánem v Polčicích,¹²¹⁾ 1372 kanovník krakovský, 1372–1373 plebán v Hradci Králové,¹²²⁾ 1373 expektance na kanonikát hnězdenský,¹²³⁾ 1373 v Krakově dostává prebendu,¹²⁴⁾ 1375 probošt v Lančicích,¹²⁵⁾ 1375 kanovník u sv. Jiljí, v Hnězdně, Mělníce,¹²⁶⁾ 1378 pře o proboštví v Lančicích (diecéze Hnězdo)¹²⁷⁾

G kanovník 1378–1380 (†?)

přímluva císařovny Alžběty

A Petr Odolena Bonce z Vršce¹²⁸⁾ /Jičín/ (Petrus Odoleni Bonzonis de Vrsecz)

B šlechtický původ (?)

C klerik pražské arcidiecéze, kněžské svěcení

D bakalář dekretů,¹²⁹⁾ 1371 studium práva v Montpellieru,¹³⁰⁾ 1376 studium práva v Bologni, 1377 osvobozen od platby za zápis na univerzitu při studiu práv¹³¹⁾

---

¹¹⁹⁾ Dle MBV z Opatowiec (knížectví krakovské), dle V. V. TOMKA, Dějepis, s. 126 z Opatovic v Čechách (méně pravděpodobné).

¹²⁰⁾ F. TADRA, Kanceláře, s. 78.

¹²¹⁾ MBV IV, s. 90; Pelczysky v Polsku, viz M. D. KOWALSKI, Prałaci i kanonicy krakowskiej kapituły katedralnej od pontyfikatu biskupa Nankera do śmierci biskupa Zawiszy z Kurozwek (1320–1382), Krakov 1996, s. 158.

¹²²⁾ KOWALSKI, Prałaci i kanonicy, s. 159, platí i pro předchozí údaj v rubrice.

¹²³⁾ MBV IV, s. 228–229, ale neuplatnil ji; viz M. D. KOWALSKI, Prałaci i kanonicy, s. 159.

¹²⁴⁾ MBV IV, s. 351–352.

¹²⁵⁾ M. D. KOWALSKI, Prałaci i kanonicy, s. 159, Łeczyce, v Polsku.

¹²⁶⁾ MBV IV, s. 588; F. TADRA, Kulturní styky, s. 148.

¹²⁷⁾ A. PODLAHA, Series, s. 47; V. V. TOMEK, Dějepis, s. 126.

¹²⁸⁾ A. SEDLÁČEK, Slovník, s. 984.

¹²⁹⁾ F. TADRA, Kanceláře, s. 41.

¹³⁰⁾ F. TADRA, Kulturní styky, s. 278; J. TRÍŠKA, Životopisný slovník, s. 430, H. JIREČEK, Právnický život v Čechách a na Moravě, Praha 1903, s. 133.

¹³¹⁾ MUP II, s. 32; J. TRÍŠKA, Životopisný slovník, s. 430, platí i pro předchozí údaj v rubrice.

- E** 1371 kaplan Karla IV.,¹³²⁾ 1376 sekretář a notář v kanceláři Karla IV., 1376 diplomatická cesta do Říma kvůli Václavově volbě římským králem,¹³³⁾ 1380–1381 diplomatická cesta při které pravděpodobně zemřel¹³⁴⁾
- F** 1356–1377 kanovník boleslavský,¹³⁵⁾ 1360–1362 učitel Jana z Jenštejna,¹³⁶⁾ 1363–1372 rektor farního kostela ve Všeborsku,¹³⁷⁾ 1366 notář arcibiskupův,¹³⁸⁾ 1372–1380 probošt kapituly u sv. Jiljí,¹³⁹⁾ 1374–1377 kanovník vyšehradský,¹⁴⁰⁾ 1374 jako probošt kapituly u sv. Jiljí patronátní právo v Žabině a u sv. Jiljí,¹⁴¹⁾ 1377 kanovník krakovský, probošt u sv. Apolináře¹⁴²⁾
- G** kanovník 1378¹⁴³⁾–1381 († 1381)¹⁴⁴⁾

¹³²⁾ H. JIREČEK, Právnícký život, s. 133.

¹³³⁾ Deutsches Reichsakten unter König Wenzel, 1376–1387, J. von WEIZSÄCKER (ed.), 1867, s. 144–146; MBV IV, s. 632; F. TADRA, Kanceláře, s. 41; J. TRÍŠKA, Životopisný slovník, s. 430, platí i pro předchozí zápis v rubrice.

¹³⁴⁾ H. JIREČEK, Právnícký život, s. 133.

¹³⁵⁾ MBV IV, s. 507, 508, 1377 pravděpodobně rezignoval z důvodu kumulace beneficií stejně jako na kanonikát vyšehradský. V té době zastával totiž funkci probošta u sv. Jiljí, což bylo kurátní beneficium a měl expektance na kanonikáty v Praze a v Krakově.

¹³⁶⁾ F. TADRA, Kulturní styky, s. 278; H. JIREČEK, Právnícký život, s. 132.

¹³⁷⁾ Všebořicích (?), uvádí H. JIREČEK, Právnícký život, s. 133; LC I, s. 8, beneficia se musel vzdát po dosažení proboštvství u sv. Jiljí. Viz MBV IV, s. 243.

¹³⁸⁾ J. TRÍŠKA, Životopisný slovník, s. 430, platí i pro předchozí zápisy v rubrice, doložení notářské činnosti. Viz pozn. na plíce J. ERŠIL – J. PRAŽÁK, Katalog, s. 371, kde je uveden jako autor konceptu listiny; též H. JIREČEK, Právnícký život, s. 133.

¹³⁹⁾ MBV IV, s. 243; A. PODLAHA, Series, s. 47; V. V. TOMEK, Dějepis, s. 126; J. TRÍŠKA, Životopisný slovník, s. 430; H. JIREČEK, Právnícký život, s. 133.

¹⁴⁰⁾ MBV IV, s. 507–508, 1377 rezignoval viz MBV IV, s. 692, získává také dispens proti ustanovením Urbana V. z 30. května 1377 a Řehoře XI., která zakazují mít dva kanonikáty ve městech pražských najednou, viz J. ERŠIL – J. PRAŽÁK, Katalog, s. 105, č. 363 (Urban V.); MBV IV s. 547 (Řehoř XI.).

¹⁴¹⁾ LC III, s. 38, 131, 132.

¹⁴²⁾ MUP II, s. 32.

¹⁴³⁾ MBV IV, s. 61–62, první expektanci dostal již r. 1371 od papeže Řehoře XI. Protože však nedosáhl prebendy, vztahovalo se na něj generální zrušení všech expektancí, které obvykle prováděl každý nově nastoupivší papež. Urban VI. zrušil expektance svého předchůdce 17. dubna 1378 (E. OTTENTHAL, Die päpstlichem Kanzleiregeln von Johannes XXII. bis Nicolaus V., Innsbruck 1888, s. 46).

¹⁴⁴⁾ A. PODLAHA, Series, s. 47; V. V. TOMEK, Dějepis, s. 126.

možná podpora ze strany arcibiskupa

A Jan Janův z Boršnice (Brusnice, Prusnice) /polské Slezsko nikoliv Bořečnice v Čechách¹⁴⁵⁾/ (Iohannes Iohanni, Janoni de Borsnitz, Prussnicz apod.)

B šlechtický původ (?)

D 1378 zápis na univerzitu pražskou pro právo v národě polském, bakalář dekretů,¹⁴⁶⁾ 1390 přednáší v Bologni, 1393 doktor dekretů univerzity Bologna¹⁴⁷⁾

E 1356–1364 korektor a sigilátor v kanceláři Karla IV. a poté relátor Václava IV.¹⁴⁸⁾

F 30. 5. 1361 kanovník vratislavský,¹⁴⁹⁾ 1374 veřejný notář,¹⁵⁰⁾ 1376 oltářníkem oltáře P. Marie v kostele pražském,¹⁵¹⁾ 1376 kanovník olomoucký,¹⁵²⁾ 1377 generální vikář,¹⁵³⁾ 1382 probošt v Olbramkostele,¹⁵⁴⁾ 1389 věčný vikář v kostele sv. Kříže ve Vratislavi, oltářník oltáře sv. Kosmy a Damiána v kostele sv. Alžběty ve Vratislavi,¹⁵⁵⁾ od 1389 kanovník hnězdenský, 1389–1397 kaplan a auditor u papežského dvora, 1391–1397 probošt vratislavský,¹⁵⁶⁾ 1397 děkan vratislavský u sv. Kříže, arcijáhen pražský, kanovník opolský,¹⁵⁷⁾ kanovník u sv. Jiljí ve Vratislavi, glogovský, olomoucký, vyšehradský,¹⁵⁸⁾ 1397 expektance na kanonikát wloclavský a poznaňský,

¹⁴⁵⁾ H. JIREČEK, Právnický život, s. 199.

¹⁴⁶⁾ MBV V, s. 126.

¹⁴⁷⁾ F. TADRA, Kulturní styky, s. 264.

¹⁴⁸⁾ J. ERŠIL – J. PRAŽÁK, Katalog, s. 618, poznámka na plíce.

¹⁴⁹⁾ F. TADRA, Kanceláře, s. 34.

¹⁵⁰⁾ F. TADRA, Kanceláře, s. 240.

¹⁵¹⁾ MBV IV, s. 637–638.

¹⁵²⁾ Ibidem, zda dosáhl prebendy, dignity či úřadu, na které měl expektanci, není známo.

¹⁵³⁾ LC III, s. 61 atd.

¹⁵⁴⁾ F. TADRA, s. 58.

¹⁵⁵⁾ MBV V, s. 127.

¹⁵⁶⁾ G. SCHINDLER, s. 17, uvádí provisi na proboštství již k 16. září 1376, s tím, že je nejisté, zda fakticky nastoupil do funkce.

¹⁵⁷⁾ Blíže viz D. VELDTRUP, Prosopographische Studien zur Geschichte Oppelns als herzoglicher Residenzstadt im Mittelalter, Berlin 1995, s. 134–135.

¹⁵⁸⁾ MBV V, s. 643–644.

provize na kanonikát u sv. Jiljí v Praze,¹⁵⁹⁾ 5. září 1397 – 24. září 1397 arcijáhen vratislavský,¹⁶⁰⁾ 1397–1420 biskup v Lubuši, 1420–1423 arcibiskup v Ostrihomi,¹⁶¹⁾ kanovník 1389–1397¹⁶²⁾ († po 10. lednu 1401), 1393 uplatnil provizi na prebendu v Horkách, Slatině a Nebušicích po Martinu Hispanovi, o kterou se rovněž soudil s Benešem z Chobolice

A Beneš Ulrychův z Chobolice¹⁶³⁾ /Litoměřice/ (Benessius Ulrici de Chobolicz)

B nejasný původ¹⁶⁴⁾

C kněz

E kaplan císařovny Alžběty

F 1372 patronátní právo ve Smolnici, arcijáhen žatecký,¹⁶⁵⁾ od roku 1380 zároveň plebánem u sv. Mikuláše na Malé Straně, 1400 dvůr v Hrnčířích, 1401 patronátní právo k oltáři dvanácti apoštolů u sv. Mikuláše na Malé Straně¹⁶⁶⁾

G kanovník 1379–1418¹⁶⁷⁾ († 1418 ?)

přímluva císařovny Alžběty

1392 probošt Metropolitní kapituly,¹⁶⁸⁾ 1396–1415 obediencie v Odolené Vodě,¹⁶⁹⁾ 1409–1412 obediencie ve Lhotce,¹⁷⁰⁾ 1410 prebenda v Nedvěži¹⁷¹⁾

¹⁵⁹⁾ MBV V, s. 643–644, provize na kanonikát u sv. Jiljí v Praze se zároveň uděluje Janu z Třebošnice; F. TADRA, Styky, s. 158; J. TRÍŠKA, Životopisný slovník, s. 224.

¹⁶⁰⁾ G. SCHINDLER, s. 23, rezidenci nevykonával, funkce se musel vzdát po svém zvolení biskupem lubušským.

¹⁶¹⁾ F. TADRA, Kulturní styky, s. 108, provize již 1390 (!); MBV V, s. 213–214, kvůli nástupu do této funkce se rovněž musel vzdát všech předcházejících prebend, viz MBV V, s. 650–653.

¹⁶²⁾ V. V. TOMEK, Dějepis, s. 129.

¹⁶³⁾ A. SEDLÁČEK, Slovník, s. 318.

¹⁶⁴⁾ Lokalita Chobolice se nevyskytuje v A. SEDLÁČEK, Hrady.

¹⁶⁵⁾ LC II, s. 82.

¹⁶⁶⁾ LC VII, s. 97; LC VI, s. 50.

¹⁶⁷⁾ A. PODLAHA, Series, s. 45; V. V. TOMEK, Dějepis, s. 125.

¹⁶⁸⁾ RBMV I/4, s. 879.

¹⁶⁹⁾ Rkp. XXVII/1, fol. 2r (1396), 3r (1397), 4r, 4v, 5v (1398), 6v, 7r, 8r, 8v (1399), 9r, 10r, 11v (1400), 12v, 13v, 15v (1401), 16v–17v, 18v (1402), 19v, 21r, 23r (1403), 24r, 25r, 25v, 26v, 28r (1404), 29r, 30r, 30v, 32v, 34r (1405), 35r, 36r, 36v, 38r (1406), 39r–40r, 41v (1407), 42v–43v, 45r, 46r (1408), 46v, 47v, 48r, 49r (1409), 49v, 50v, 51r, 52v (1410), 53v, 55r, 56v (1411), 57r, 58r, 58v, 60r (1412), 61r (1413), 61v–63r (1414), 64r–65v (1415).

¹⁷⁰⁾ Rkp. XXVII/1, fol. 46v, 47v, 48r, 49r (1409), 49v, 50v, 51r, 52v (1410), 53v, 55r, 56v (1411), 57r, 58r, 58v, 60r (1412).

H pečeť – dochována na listině z 31.05.1389¹⁷²⁾

A **Jakub Wigandův z Nového Města pražského** (Jacobus Wigandi de Nova Civitate Pragensi)

B měšťan královského města

D 1397 doktor dekretů¹⁷³⁾

E **1373, 1374 cesty k papežskému dvoru jako vyslanec Karla IV.,¹⁷⁴⁾ 1377 notář a sekretář v kanceláři Karla IV. i Václava IV.¹⁷⁵⁾**

F 1371 kanovníkem v Budyšíně,¹⁷⁶⁾ 1371–1377¹⁷⁷⁾ farář v Kojetíně a Jestbořicích,¹⁷⁸⁾ 1371–1375 sekretář arcibiskupství pražského, 1. 12. 1372 veřejný notář,¹⁷⁹⁾ 1374 kanovník olomoucký,¹⁸⁰⁾ 1375 získává prebendu v Olomouci,¹⁸¹⁾ 1377 probošt olomoucký,¹⁸²⁾ 1375–1377 kanovník krakovský,¹⁸³⁾ 1377 proboštem v Olbramkostele v litomyšlské diecézi¹⁸⁴⁾

---

¹⁷¹⁾ Rkp IX, fol. 47a.

¹⁷²⁾ S. HORA – V. RŮŽEK a kol., Katalog pečeti, pečetidel a sbírkových odlišek z archivů České republiky (CD-ROM), Praha 2002, č. 591.

¹⁷³⁾ MUP II, s. 5.

¹⁷⁴⁾ F. TADRA, Kulturní styky, s. 102.

¹⁷⁵⁾ MBV IV, s. 690–691.

¹⁷⁶⁾ MBV IV, s. 214.

¹⁷⁷⁾ Rezignoval kvůli dosažení proboštsví v Olbramkostele.

¹⁷⁸⁾ MBV IV, s. 214, 452 aj.

¹⁷⁹⁾ J. NUHLÍČEK, Veřejní notáři, s. 96.

¹⁸⁰⁾ MBV IV, s. 452.

¹⁸¹⁾ MBV IV, s. 566.

¹⁸²⁾ MBV IV, s. 690–691; A. PODLAHA, Series, s. 48; V. V. TOMEK, Dějepis, s. 126.

¹⁸³⁾ MBV IV, s. 565, 690–691.

¹⁸⁴⁾ MBV IV, s. 690–691, rezervace již r. 1374, viz MBV IV, s. 452, kvůli dosažení proboštsví se musel vzdát Kojetína a Jestbořic (kurátní benefícia). Po dosažení proboštsví olomouckého téhož roku 1377 se pravděpodobně musel vzdát i před nedávnem nabytého proboštsví v Olbramkostele, neboť nebylo možné kumulovat dvě kurátní benefícia.

G kanovník 1379¹⁸⁵⁾–1380¹⁸⁶⁾ (†?), 1375 prebenda po Benešovi z Horšovského Týna¹⁸⁷⁾

A **Václav Pavlův z Jenštejna**¹⁸⁸⁾ /Praha–východ/, řečný Volek¹⁸⁹⁾ (Wenceslaus Pauli de Jenzenstein dictus Volek)

B šlechtický původ,¹⁹⁰⁾ bratr arcibiskupa Jana z Jenštejna¹⁹¹⁾

D 1379–1380/81 studia v Padově spolu s Olbremem ze Škvorce

F 1380 patronátní právo oltáře sv. Václava v Míšni a v Žabonosech¹⁹²⁾ spolu se svými bratry, 1380–1391 plebán v Kolíně nad Rýnem, 1383–1391 probošt kapituly v Týně nad Vltavou, patronátní právo v Jerčanech, Nové Vsi a v Chrást'anech,¹⁹³⁾ 1390 kanovník vyšehradský, patronátní právo v Pecce,¹⁹⁴⁾ 1391 spolu s bratrem Pavlem drží statek v Litovicích a Černé Hoře,¹⁹⁵⁾ 1393 spolu s bratrem Pavlem patronátní právo k oltáři P. Marie v Nymburce,¹⁹⁶⁾ 1400 přijat na papežský dvůr,¹⁹⁷⁾ do 1401 kanovník vratislavský, do 1401 probošt kapituly u sv. Apolináře, probošt kapituly v Týně nad Vltavou¹⁹⁸⁾ a u sv. Apolináře¹⁹⁹⁾

¹⁸⁵⁾ MBV IV, s. 452, 565, pravděpodobně i na něj se vztahovalo generální zrušení všech expektancí, které obvykle prováděl každý nově nastoupivší papež. Urban VI. zrušil expektance svého předchůdce 17. dubna 1378 (E. OTTENTHAL, Die päpstlichem Kanzleiregeln, s. 46).

¹⁸⁶⁾ A. PODLAHA, Series, s. 48; V. V. TOMEK, Dějepis, s. 126.

¹⁸⁷⁾ MBV IV, s. 565.

¹⁸⁸⁾ A. SEDLÁČEK, Slovník, s. 363.

¹⁸⁹⁾ Dle J. POLCE, Jan Nepomucký, s. 101, souvisí s jeho nevelkými úspěchy na studiích v Padově, kde pobýval spolu se synovcem svého staršího bratra Jana z Jenštejna Olbremem ze Škvorce.

¹⁹⁰⁾ A. SEDLÁČEK, Hrady XV, s. 161.

¹⁹¹⁾ A. PODLAHA, Series, s. 49.

¹⁹²⁾ LC III, s. 142.

¹⁹³⁾ LC V, s. 84, 100; LC III, s. 152.

¹⁹⁴⁾ LC V, s. 33.

¹⁹⁵⁾ A. SEDLÁČEK, Hrady, XV, s. 161.

¹⁹⁶⁾ LC V, s. 171.

¹⁹⁷⁾ MBV V, s. 876.

¹⁹⁸⁾ A. PODLAHA, Series, s. 49; V. V. TOMEK, Dějepis, s. 127.

¹⁹⁹⁾ J. ERŠIL – J. PRAŽÁK, Katalog, s. 684.

G kanovník 1383²⁰⁰⁾–1401²⁰¹⁾ († před 30. listopadem 1401)
 prebenda po Pavlovi z Janovic, kanovníkovi a arcijáhnovi²⁰²⁾
 1392 optuje (?) prebendu ve Mcelích²⁰³⁾
 1397–1401 obediencie v Jeníkově²⁰⁴⁾

A **Mikuláš Puchník z Černic**²⁰⁵⁾ /Klatovy/ (Nicolaus Puchnik de Czernicz),
 nullatenus et omnitenus ecclesiarum canonicus

B šlechtický původ²⁰⁶⁾

D 1373 bakalář svobodných umění, 1376 mistr svobodných umění, 1376 licenciát
 svobodných umění, 1377, 1389, 1393 examinátor univerzity pražské,²⁰⁷⁾ od 1382
 profesor právnické fakulty,²⁰⁸⁾ před 1383 licenciát církevního práva, 1386 vice-
 kancléř univerzity pražské,²⁰⁹⁾ 1389–1390 rektor univerzity pražské,²¹⁰⁾ doktor²¹¹⁾

²⁰⁰⁾ Dle MBV IV, s. 685–686 obdržel kanonikát a prebendu pražskou po Janu Michalovu z Vlašimi již v srpnu 1377. Pravděpodobně se však i na něj vztahovalo generální zrušení všech expektancí, které obvykle prováděl každý nově nastoupivší papež. Viz pozn. č. 248.

²⁰¹⁾ A. PODLAHA, Series, s. 49; V. V. TOMEK, Dějepis, s. 127; J. ERŠIL – J. PRAŽÁK, Katalog, s. 684, prebendu metropolitní kapituly a probošství u sv. Apolináře po něm získává Mikuláš Henslinův z Olomouce, J. ERŠIL – J. PRAŽÁK, Katalog, s. 688, dům na Hradčanech po něm přebírá Otík z Berouna, oltářník oltáře Početí P. Marie a penitenciář v kostele praž.

²⁰²⁾ Pravděpodobně se jednalo o opci, protože Václav se stal prebendátním kanovníkem již r. 1377 (viz MBV IV, s. 685–686). Proti tomu však svědčí opce další prebendy ve Mcelích, protože dle statut mohl každý kanovník optovat jen jedenkrát.

²⁰³⁾ V. V. TOMEK, Dějepis, s. 127.

²⁰⁴⁾ Rkp. XXVII/1, fol. 3r, 3v (1397), 4v, 5r, 6r (1398), 7r–8v (1399), 9v–11v (1400), 12v, 13r, 14r, 15r, 16r (1401); V. V. TOMEK, Dějepis, s. 127.

²⁰⁵⁾ A. SEDLÁČEK, Slovník, s. 193.

²⁰⁶⁾ A. SEDLÁČEK, Hrady, XI, s. 266.

²⁰⁷⁾ J. TRÍŠKA, Životopisný slovník, s. 414, platí i pro předchozí údaje v rubrice.

²⁰⁸⁾ Z. HLEDÍKOVÁ, Úřad generálních vikářů pražského arcibiskupa v době předhusitské, AUC – Phil. et Hist., Monographia 41, Praha 1971, s. 127–128.

²⁰⁹⁾ J. TRÍŠKA, Životopisný slovník, s. 414.

²¹⁰⁾ P. SPUNAR, Repertorium auctorum Bohemorum pro vectum idearum post Universitatem Pragensem conditam illustrans, Vratislav–Varšava–Krakov–Gdaňsk–Lodž 1985, s. 157.

²¹¹⁾ MUP II, s. 2; J. TRÍŠKA, Životopisný slovník, s. 414, platí i pro předchozí zápisy v rubrice.

F 1375–1376 rektor školy v Roudnici, 1383–1394(6) oficiál arcibiskupa pražského,²¹²⁾ 1383–1393 generální vikář, 1385 subkolektor papežského desátku,²¹³⁾ 1388–1402 kanovník mělnický a olomoucký,²¹⁴⁾ 1388–1402 kanovník olomoucký,²¹⁵⁾ 1390 legát apoštolského stolce, 1390–1393 rektor farního kostela v Hartvíkovicích,²¹⁶⁾ 1391–1396 farářem u sv. Mikuláše na Starém Městě,²¹⁷⁾ 1393 plnomocníkem kardinála padovského pro beneficium ve Valči,²¹⁸⁾ 1395–1402²¹⁹⁾ generální vikář, 1396 farářské místo u sv. Mikuláše vyměnil za kanovnictví u sv. Jiří v Praze a kanovnictví vyšehradské,²²⁰⁾ 1396–1399 kanovník u sv. Jiří, 1396–1401 kanovník vyšehradský, 1399 notář akt konzistoře,²²¹⁾ 1400 pronajímá beneficium ve Valči,²²²⁾ 1401 plebán kostela v Jemnici,²²³⁾ 26. července 1402 zvolen kapitulou za arcibiskupa a potvrzen papežem Bonifácem,²²⁴⁾ ale ještě před uvedením do úřadu zahynul na hradě Poděhus, který patřil Rožmberkům²²⁵⁾

G kanovník 1388²²⁶⁾–1402 († 19. září 1402, pohřben u sv. Víta)²²⁷⁾

²¹²⁾ Z. HLEDÍKOVÁ, *Struktura duchovenstva ve středověkých Čechách. Struktura feudální společnosti na území Československa a Polska do přelomu 15. a 16. století*, Praha 1984, s. 343–392, zde s. 391, pozn. 69; J. TRÍŠKA, *Životopisný slovník*, s. 414 uvádí až do r. 1396.

²¹³⁾ *Acta iudiciaria consistorii pragensis I–VII*, F. TADRA (ed.), Praha 1893–1900, s. 308; J. TRÍŠKA, *Životopisný slovník*, s. 414.

²¹⁴⁾ MBV V č. 159; J. TRÍŠKA, *Životopisný slovník*, s. 414.

²¹⁵⁾ MBV V, s. 101; V. V. TOMEK, *Dějepis*, s. 129; J. TRÍŠKA, *Životopisný slovník*, s. 414.

²¹⁶⁾ MBV V, s. 228–229, platí i pro předchozí údaj v rubrice.

²¹⁷⁾ J. TRÍŠKA, *Životopisný slovník*, s. 414, platí i pro tři předchozí záznamy.

²¹⁸⁾ AI III, s. 144; RBMV I/4, s. 940; F. TADRA, *Kulturní styky*, s. 111.

²¹⁹⁾ Z. HLEDÍKOVÁ, *Struktura*, s. 391, pozn. 69; J. TRÍŠKA, *Životopisný slovník*, s. 414.

²²⁰⁾ LC V, s. 262–263; V. V. TOMEK, *Dějepis*, s. 129, 221; J. TRÍŠKA, *Životopisný slovník*, s. 414; též MBV V, s. 956–957, spor o to, zdali měl právo učinit směnu.

²²¹⁾ F. TADRA, *Kanceláře*, s. 139; J. TRÍŠKA, *Životopisný slovník*, s. 414, platí i pro předchozí zápis.

²²²⁾ RBMV I/7, s. 1838.

²²³⁾ J. TRÍŠKA, *Životopisný slovník*, s. 414.

²²⁴⁾ MBV V, s. 1124.

²²⁵⁾ A. PODLAHA, *Series*, s. 56–57; J. TRÍŠKA, *Životopisný slovník*, s. 414.

²²⁶⁾ A. PODLAHA, *Series*, s. 56; V. V. TOMEK, *Dějepis* uvádí od r. 1386 a J. TRÍŠKA, *Životopisný slovník*, s. 414 již od 1385; dle RBMV ale až od 1388.

²²⁷⁾ AI IV, s. 164.

přímluva arcibiskupa pražského

1388–1410 prebenda po Václavovi řečeném Pleskot z Moravy v Bukole a Přílepích²²⁸⁾

H rkp. knihovny Metropol kapituly sig. E XXXV/3, zakoupil postilu Johlina z Vodňan²²⁹⁾

*Processus iudiciarius secundum stilum Pragensem,*²³⁰⁾ *Quia citacio est fundamentum iudicarii processus,*²³¹⁾ *Formae iudicariae variae,*²³²⁾ *Amice, ascende superius*²³³⁾

A **Jan řečený Rus** (Johannes dictus Russ)

B nejasný původ²³⁴⁾

F 1374 farářem v Činěvsi,²³⁵⁾ 1392–1400 rektor Nové kaple (kaple Božího Těla) v chrámu sv. Barbory v Kutné Hoře,²³⁶⁾ 1410 oltářník oltáře sv. Petra a Pavla v Kutné Hoře,²³⁷⁾ kaplan arcibiskupa Jana z Jenštejna, plebán v Heřmani

G kanovník 1388–? († po 2. září 1410)

²²⁸⁾ MBV V, s. 101, provize na prebendu rezervovanou papežem ještě za života V. Pleskota z 18. února 1388. Prebenda doložena také v rkp IX, fol. 39a.

²²⁹⁾ A. PODLAHA, Soupis, s. 452.

²³⁰⁾ M. Boháček, *Processus iudiciarius secundum stilum Pragensem*, Akademiku Václavu Vojtíškovu k 75. narozeninám, Praha 1958, s. 5–35.

²³¹⁾ J. TŘÍŠKA, *Životopisný slovník*, s. 414.

²³²⁾ P. SPUNAR, *Repertorium*, s. 158, uvádí i uložení rkp.

²³³⁾ P. SPUNAR, *Repertorium*, s. 297, pohřební řeč pronesená Stanislavem ze Znojma.

²³⁴⁾ Osobu nelze spojit s konkrétní lokalitou.

²³⁵⁾ LC III, s. 5, resignace.

²³⁶⁾ RBMV I/7, s. 1863.

²³⁷⁾ LC VII, s. 8.

Dominik B u d s k ý

DAS PRAGER METROPOLITANDOMKAPITEL ALS HOF IM KLEINEN

Karriere und Verhältnisse im Millieu des Kapitels 1378–1390

Die vorliegende Studie beschäftigt sich mit den klientelistischen Verhältnisse einiger der Prager Kanoniker im Beziehungen mit der Kurie, prager Erzbischof und dem böhmischen Königshof. Diese Kanoniker, vorkommende oft im Millieu kräftiger Personen als familiares, gewannen ihre Kanonikate dank den Fürsprachen des Königs, Prager Erzbischofs oder für gute Dienste und Leistungen bei der Kurie. Die ausgewählte Gruppe der 16 Kanoniker wird prosopografisch nach den bestimmten Kriterien beschrieben. Der Autor widmet Aufmerksamkeit den Pfründen und Obödienzen, Universitätsausbildung und sozialen Herkunft einzelner Personen. Ebenso unterzieht einer Kritik die beobachtete Praxis, die alle Kanoniker mit mehreren päpstlichen Provisionurkunden zu den Pfründenjäger zählt und die auf den Unterschied zwischen Titularkanonikat (ohne Pfründe) und Kanonikat in fructibus (mit den Pfründe) hinweist.

Der Autor stellt einzelne Kanoniker im prosopografischen Beilag vor und widmet seine Aufmerksamkeit manchen Kriterien, z. B. Stufe der Weihe, Universitätsausbildung, Pfründen, Funktionen bei dem päpstlichen, königlichen oder erzbischöflichen Hof oder bei dem Metropolitankapitel. Sehr wichtig sind auch überlieferte Handschrifte und eigene theologische, philosophische oder juristische Werke einiger Kanoniker.